

BILAG	I.
CHRISTIAN HARLANG	

Januar 2013

OPFORDRING

Nærværende opfordring rettes til forsvarsminister Nick Hækkerup og myndigheder i Danmark, som træffer afgørelser af betydning for de 11 irakere, der ved søgsmål anlagt i 2011 og 2012 ved de danske domstole, ønsker behandlet deres krav om erstatning hos den danske stat som følge af medansvar for nedværdigende behandling ved tilfangetagelse og overgivelse til det irakiske politi, i hvis varetægt de hævder at have været utsat for bl.a. tortur.

Tilfangetagelsen skete den 25. november 2004 i forbindelse med den under dansk militærledelse gennemførte operation "Green Desert".

Retssagerne er verserende ved Østre Landsret, idet der ved domstolene er truffet beslutning om at henvise sagerne til dette retsniveau som førsteinstans.

Der er i sagerne fremlagt fagkyndige retsmedicinske rapporter for undersøgelser af hvert enkelt af sagsøgerne foretaget af Statsobducent, prof. dr.med. Jørgen Lange Thomsen, Odense, klinisk psykolog dr. , Beirut, og retspsykiater dr.

, Cairo, hvis konklusion typisk er følgende:

- "1) There is consistency between the psychological findings and the alleged report of ill-treatment and abuse.
- 2) There is consistency between the alleged type of physical abuse, the immediate physical symptoms and the present objective findings and symptoms.
- 3) The physical and psychological abuse of the examinee amount to torture."

Udover dette foreligger en mængde yderligere oplysninger, jf. vedlagte bilag 1, der efter vores opfattelse indebærer et klart behov for, at irakerne får mulighed for at lade deres sager behandle og afgøres ved domstolene.

Vi er bekendt med, at det fra forsvarsministeriets side under sagen er valgt at fremsætte forældelsesindsigelse og, at der af Procesbevillingsnævnet er sket stadfæstelse af et afslag på fri proces fra Civilstyrelsen, der er baseret på, at man på forhånd finder, at forældelsesindsigelsen betyder, at der ikke er udsigt til at sagen kan vindes.

Vi finder denne administrative foregríbelse af den judicielle proces i denne sag for særdeles problematisk tillige med den omstændighed, at der på Forsvarsministeriets begæring af Østre Landsret er truffet bestemmelse om sikkerhedsstillelse, der for de 11 i alt udgør kr. 440.000 som sagsøgerne ikke kan betale. Der henvises til bilag 2, der er anonymiseret uddrag af sagens processkrift 3 af 22. juni 2012.

Kombinationen af afslag på fri proces og sikkerhedsstillelsen, som sagsøgerne ikke har mulighed for at opfylde, indebærer at sagerne afvises, hvis en løsning ikke fremkommer.

Vi er bekendt med, at afslaget på fri proces vil blive søgt ændret i forbindelse med en genoptagelsesbegæring, og at procesbevillingsnævnet er anmodet om at meddele kæretilladelse til at højesteret kan behandle bestemmelsen om sikkerhedsstillelse.

Når der foreligger begrundet anmeldelse om tortur, er Danmark forpligtet til at foretage en effektiv undersøgelse, såvel ifølge FNs konvention mod tortur artikel 12 og artikel 13 som ifølge fast praksis efter den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3, senest udtrykt i Grand Chamber Judgment af 13. december 2012 i sagen El-Masri v. "the former Yugoslav Republic of Macedonia" (application no. 39630/09), præmis 192:

"The Court considers that the prosecuting authorities of the respondent State, after having been alerted to the applicant's allegations, should have endeavoured to undertake an adequate investigation in order to prevent any appearance of impunity in respect of certain acts. The Courts does not

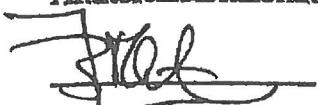
underestimate the undeniable complexity of the circumstances surrounding the present case. However, while there may be obstacles or difficulties with prevent progress in an investigation in a particular situation, an adequate response by the authorities in investigating, allegations of serious human rights violations, as in the present case, may generally be regarded as essential in maintaining public confidence in their adherence to the rule of law and in preventing any appearance of collusion in or tolerance of unlawful acts. For the same reasons, there must be a sufficient element of public scrutiny of the investigation or its results to secure accountability in practice as well as in theory (see *Anquelova v. Bulgaria*, no. 38361/97, § 140, ECHR 2002-IV ; *Al-Skeini and Others v. the United Kingdom* {GC}, no. 55721/07, § 167, ECHR 2011; and *Association 21 December 1989 and Others v. Romania*, nos. 33810/07 and 18817/08, § 135, 24 May 2011). As the Council of Europe stated in its Guidelines of 30 March 2011 on eradicating impunity for serious human rights violations (see paragraph 105 above), "impunity must be fought as a matter of justice for the victims, as a deterrent to prevent new violations and to uphold the rule of law and public trust in the justice system". The inadequate investigation in the present case deprived the applicant of being informed of what had happened, including of getting an accurate account of the suffering he had allegedly endured and the role of those responsible for his alleged ordeal."(understreget her)

Såvel ud fra den konventionsmæssige grundlag som ud fra andre betragtninger, skal vi opfordre til, at der findes løsninger, der vil kunne indebære, at sagerne ikke hindres i at kunne blive behandlet og afgjort ved domstolene.

Samtidig skal vi opfordre til at problemet søges løst hurtigst muligt, idet der ifølge retsbog fra Østre Landsret af 7. januar 2013 (bilag 3) er meddelt frist for sikkerhedsstillelse til 15. februar 2013 samtidig med, at det er oplyst, at sagerne afvises i tilfælde af, at dette ikke opfyldes inden fristen.

Inge Genefke
Antitorturstøttefonden

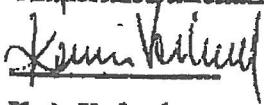
Joost Martens
IRCT

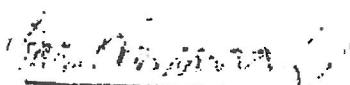
Ole Espersen
Retsikkerhedsfonden

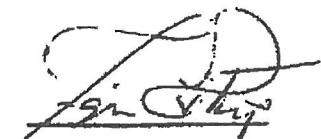
Bent Sørensen
Antitorturstøttefonden

Karin Verland
Dignity

Lars Normann Jørgensen
Amnesty

Jørgen Estrup
FN Forbundet

[andre]

Bilag:

Bilag 1: Yderligere oplysninger om retssagen

Bilag 2: Anonymiseret uddrag af sagens processkrift 3 af 22. juni 2012

Bilag 3: Udskrift af retsbog fra Østre Landsret af 7. januar 2013

BILAG 1

Forsvarsminister Nick Hækkerup har ved flere lejligheder udtalt sig til pressen om sagen:

1. "Jeg har svært ved at se, hvordan det kan bidrage positivt til at få sandheden frem. Jeg er optaget af at få klarlagt, hvad der er op og ned på sagen. Det kan man gøre i en retssag, ikke ved at lave et forlig bag lukkede døre." (Politiken torsdag d. 25. oktober 2012, understreget her)
2. "Der skal ikke laves forhandlinger i et lukket rum. Er der mere materiale, skal det frem. I en så alvorlig sag er det urimeligt ikke at undersøge, hvad der er op og ned. Af hensyn til den danske befolkning og for at få en fair retssag." (Jyllandsposten torsdag d. 25. oktober 2012, understreget her)
3. "Når forsvarsministeren siger, at han vil have sagen undersøgt til bunds ved domstolene, så hænger det ikke sammen med, at han via sin advokat stiller krav om sikkerhedsstillelse og pdstdr, at sagen er forældet og derfor ikke skal undersøges", siger Christian Harlang.
Ministeren svarer (uddrag):
"Når der kører en sag ved domstolene, så er hensynet til sagsøgte og sagsæger afvejet i den juridiske proces. Min tillid til retssystemet er helt intakt. Det ville ligne noget Berlusconi-agtigt, hvis jeg skulle til at lave en politisk indblanding i, hvordan retssystemets forældelsesregler anvendes og fungerer".
"Det vigtigste for mig og regeringen, er at dette bliver undersøgt på en ordentlig og autoritativ måde".
"Her er flere indgange. Den ene er Irak-kommisionen, den anden er auditørernes undersøgelse, den tredje undersøgelsen, som forsvarschefen laver, og endelig er der retten. (Ekstra Bladet, fredag d. 26. oktober 2012, understreget her)
4. "Vores interesse er først og fremmest, at hvis danske soldater har handlet ansvarspådragende, så skal det frem. Det skal ikke ske i dølgsmål med skjulte forlig. Anklagerne skal ikke hænge i luften, de skal afklares", (Berlingske Tidende, d. 24. oktober 2012, understreget her)
5. "Vi skal følge spillereglerne, og der er regler om forældelse og sikkerhedsstillelse. – Når det er et civilt sagsmål, kan du bede din advokat om at se bort fra forældelsen på grund af løgnene? Ja, og Berlusconi kunne fuske med domstolene i Italien. Vi må holde os til retsreglerne". (Ekstra Bladet, lørdag d. 10. november 2012)
6. "For mig er det ikke vigtigt, at det går hurtigt, men at det går rigtigt til," siger Nick Hækkerup til politiken.dk
"Det kan man gøre i Irakkommisionen, og det kan man gøre i en retssag. Det kan man ikke gøre ved at lave et forlig bag lukkede døre," siger han. (TV2 Nyhederne, onsdag d. 24. oktober 2012)
7. "Et forlig med de 11 irakere, ville forhindre, at soldaterne bliver renset i retten. "Vores interesse er først og fremmest, at hvis danske soldater har handlet ansvarspådragende, så skal det frem. Det skal ikke ske i dølgsmål med skjulte forlig. Anklagerne skal hænge i luften, de skal afklares", understreger

forsvarsministeren. (Berlingske Tidende, onsdag d. 24. oktober 2012)

Nikolaj Villumsen har i Folketingets Forsvarsudvalg stillet følgende spørgsmål:

"Er der noget i erstatningssagerne for de 11 irakere, som forhindrer det sagsgæte Forsvarsministerium i (ligesom det sagsgæte Statsministerium i højesteretssagen i 2003 om Thulebefolkningens erstatningssager), at fratulde indsigelse mod forældelse?"

Af forsvarsminister Nick Hækkerups svar af 20. december 2012 fremgår:

"Kammeradvokaten og procesdelegationen, bestående af repræsentanter fra Forsvarsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet, har ikke i den konkrete sag fundet særlige forhold, der skulle begrunde, at man fraviger praksis med hensyn til afvisning af forældede betalingskrav samt kravet om sikkerhedsstillelse."

Fra erkæring af ambassadør Christian Oldenburg, Danmarks ambassadør i Bagdad i perioden 1. juli 2005 – 31. august 2006:

Fængsler i Irak:

Da jeg var i Irak, var det den almindelige opfattelse dér, at både de amerikanske og de irakiske fængsler var forærdelige, og at tæsk, mishandling, ydmygelser og mdske endda tortur kunne forekomme rutinemæssigt. Dette var ikke mindst tilfældet i Basra-området, hvor de britiske styrker ødelagde al Shu'oon politistationen, da britiske agenter var blevet fanget og anbragt dér.

Spørgsmål i anledning af aktionen i Az Zubayr den 25. november 2004:

De aspekter ved denne aktion under dansk, militær ledelse, som har undret mig på det foreliggende, ufuldstændige grundlag, er bl.a.

- *At alle de tilbageholdte irakere tilsyneladende var sunni-muslimer,*
- *At alle de tilbageholdte irakere efter det oplyste tilhørte samme stamme, der angiveligt har samarbejdet med landets sunni-muslimske magthavere i drhundreder,*
- *At der tilsyneladende blev fundet bemærkelsesværdigt få våben (vist nok i alt 15 våben, mens der var 36 arresterede), i et land, hvor alle (mænd) med respekt for sig selv har mindst et skydevåben i sit hjem,*
- *At de irakiske sikkerhedsstyrker i aktionen efter det oplyste tilhørte en shia-muslimsk enhed (hvilket efter 2003 var naturligt i et shia-muslimsk område), der - under aktionen sammen med danske tropper - åbenlyst håndede de sunni-muslimske fanger med religiøse udsagn vendt mod sunni-muslimer,*

- *At ingen af de arresterede efter det foreliggende blev præsenteret for en anklage – de blev angiveligt blot presset til at tilstå uspecifiserede forbrydelser – og*
 - *At alle de arresterede efter det oplyste enten blev tidligt løsladt for eksorbitante løsepenge eller blot løsladt uden videre tiltale efter op til 70 dage i fængsel.”*
-

Fra erklæring af kaptajn Anders Kjærgaard, tidligere efterretningsofficer:

“Som efterretningsofficer befandt jeg mig i tidsrummet august 2004 til januar 2005 i Irak. Mit primære ansvarsområde var Az Zubayr, hvor operation ”Green Desert” fandt sted.

Min overordnede var Oberst John Dalby.

Onsdag d. 24. november 2004 meddelte Oberst Dalby mig, at DANBN (den danske bataljon, i Irak) havde modtaget en anmodning fra de irakiske sikkerhedsstyrker om bistand til en ”arrest and search” operation.

Jeg foretog samme dag forskellige nødvendige efterretningsmæssige undersøgelser. Senere samme dag ca. kl. 18 lokal tid meddelte jeg Oberst Dalby, at jeg fandt at de irakiske efterretninger efter alt at dømme var fejlagtige, og jeg vurderede dem til at være en del af et internt irakisk opgør. Oberst Dalbys reaktion var, at den til den følgende dag planlagte operation ”Green Desert” alligevel skulle gennemføres, idet den var initieret af de irakiske sikkerhedsstyrker.

I forbindelse med operationen blev der optaget film med minimum to kameraer, der netop var tilgivet bataljonen som en del af en Combat Camera Team-pakke.

Jeg er bekendt med, at Forsvarsministeriet bl. a. har oplyst følgende i den retssag, der er anlagt mod ministeriet af 11 irakere om erstatning for tortur, m.v., i forlængelse af deres tilbageholdelse under operation ”Green Desert”;

Forsvarsministeriets skrivelse af 27. januar 2012, fremlagt i retssagen som bilag AD:

"Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der ikke blev foretaget billed- og lydoptagelser under Operation Green Desert den 25. november 2004."

Kammeradvokatens svarskrift af 16. maj 2012:

"Forsvarsministeriet har endvidere ved skrivelse af 27. januar 2012 til sagsøgeren i sagen oplyst, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser. Denne skrivelse er fremlagt som bilag AD ved processkraft A i og sagerne."

Dette er usandt, idet der i et bilag til befalingen for operation "Green Desert" udtrykkeligt blev befalet for tildeling af combat camera-materiel til underafdelingerne til dokumentation af operation "Green Desert".

Filmen er tilgængelig på hjemmesiden: www.traktortursager.dk

Erklæringen er fremlagt som sagens bilag 38 i forbindelse med processkraft 5: "Sagsøgtes usande oplysninger. Ulovlig procesførsel".

BILAG 2

"b. Sagsøgernes økonomiske forhold.

I Irak er bruttonationalproduktet (BNP) pr. indbygger ifølge de nyeste foretagne beregninger 3.900 amerikanske dollars (USD), jf. CIA World Factbook for Irak, s. 9. Omregnet til danske kroner er dette pt. 23.203,83 kr. Uddrag af CIA World Factbook fremlægges som bilag 28.

BNP er et gennemsnit, der er udtryk for et lands gennemsnitlige indkomst. BNP medtager således ikke økonomisk og social ulighed i et land. I Irak lever (estimeret) 25 procent af befolkningen under fattigdomsgrænsen.

Ingen af sagsøgerne er velstående, irakiske borgere. De arbejder hovedsagligt indenfor landbrugssektoren, enkelte indenfor servicesektoren. De har alle ifølge de foreliggende oplysninger en indtægt, der ligger under den oplyste BNP pr. indbygger i Irak.

Om sagsøgerne 1 og 7 til 9 kan tillige oplyses følgende:

For sagsøger (1)'s vedkommende fremgår det af stævning af 13. september 2011, at denne i 2003 overtog et jordområde af en størrelse på 40 durham. Årsindtægten var ca. 20 mio. dinar (svarende til omrent 20.000 usd) hvoraf 2/3 del tilfaldt sagsøger og dennes familie. Efter sagsøgers tilfangetagelse flygtede familien i februar 2005 fra Irak og er nu bosat i Kuwait, uden indtægter. Sagsøgeren har derfor som følge af de krænkelser, der er overgået ham mistet sin jord og indtægt. Det fremgår af stævning af 16. marts 2012, s. 16, 1. afsnit, sagsøger (1) og dennes far havde betalt et samlet beløb på \$ 50.000 for løssladelsen af fire personer. For god ordens skyld bemærkes hertil, at det netop ikke var sagsøger (1) selv, der var i stand til at betale dette beløb. For det andet blev beløbet indsamlet fra flere familiemedlemmer. For det tredje har denne indbetaling selvsagt forringet både sagsøger (1) og dennes families betalingsevne yderligere. Det kan derfor ikke på baggrund af oplysningerne i stævning af 16. marts 2012 lægges til grund, at sagsøger (1) er i stand til at betale den nu af Østre Landsret krævede sikkerhedsstillelse, der under alle omstændigheder er at betragte som eksorbitant efter sagsøgernes forhold.

For sagsøger (7) gælder, at denne ligeledes efter tilfangetagelsen var nødsaget til at forlade Irak. Som det fremgår af stævning af 16. marts 2012, rejste familien, efter flygt til Jordan og derefter Egypten, d. 1. marts 2007 fra Cairo til Bahrain, hvor sagsøger fik opholdstilladelse.

Det fremgår af stævning af 16. marts 2012, at sagsøger (8) var kirketjener (muazzin) i moskéen. Det foreligger oplyst, at han har en årsindtægt svarende til knapt ca. 3.000 usd.

Sagsøger (9) var jf. stævning af 16. marts 2012 uddannet fra teknisk gymnasium, hvor han blev færdig i 2001. Han har siden arbejdet indenfor landbrugsproduktionen. Denne sagsøger havde endvidere en byggegrund, som han efter tilfangetagelsen var nødt til at sælge.

Sagsøgerne er uden formue eller indtægt i en størrelsesorden, som gør det muligt at stille den af Østre Landsret krævede sikkerhedsstillelse på 40.000 kr. pr. sagsøger.

Sagsøgerne har ikke mulighed for selv at stille denne sikkerhed, og konsekvensen heraf må i givet fald forventes at blive, at de ikke får mulighed for at prøve deres krav for domstolene.

Såfremt Østre Landsret fastholder denne afgørelse, vil der således kunne konstateres en krænkelse af EMRK art. 6, m.v."

B342100X- PB

BILAG 3

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSEBOG

Den 7. januar 2013 satte Østre Landsret retten i retsbygningen, Bredgade 59, København.

Som dommer fungerede landsdommer Steen Mejer.

Som protokolører fungerede sektionsleder Pia Borg.

Der foretages

Der foretages

7. afd. nr. B-3421-11:

(advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet

(Kammeradvokaten v/advokat Peter Biering)

og

7. afd. nr. B-397-12:

1)

2)

3)

4)

5)

(alle ved advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
(Kammeradvokaten v/advokat Peter Biering)

og

7. afd. nr. B-1162-12

- 1)
- 2)
- 3)

(alle ved advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
(Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering).

og

7. afd. nr. B-3534-12

- 1)
- 2)

(begge ved advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
(Kammeradvokaten v/ advokat Peter Biering).

Ingen var tilslagt eller mødt.

Der fremlagdes stævning af 28. september 2012 sami svarskrift af 23. november 2012 i sagen B-3534-12.

Landsretten besluttede i samme sag (B-3534-12) følgende:

Sagsøgerne skal hver især inden den 15. februar 2013 stille en sikkerhed for sagsomkostninger på 40.000 kr. i form af bankgaranti eller deponering af penge, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1.

De af sagsægte rejste spørgsmål om forældelse, om sagsøgernes processuelle partsevne og om afvisning af sagsøgernes påstand 2 udskilles til særligt forlods forhandling, jf. retsplejelovens 253, stk. 1. Disse spørgsmål behandles herefter ved en særligt mundtlig forhandling, der berammes efter aftale med parternes advokater.

Landsretten bemærkede, at den særlige mundtlige forhandling herefter vedrører de nævnte spørgsmål i alle fire sager (B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12).

Landsretten bemærkede vedrørende sikkerhedsstillelsen i alle fire sager endvidere, at så fremt sikkerheden ikke stilles, afvises sagen, jf. retsplejelovens § 321, stk. 1, in fine.

Sagerne udsat.

Retten hævet.

(Sign.)

Udskriftenes rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den

9/1/13
Pla Borg
: kjetnsleder

KOPI

ADVO KAT FIRMA
CHRISTIAN HARLANG

BILAG **2.**

CHRISTIAN HARLANG

Procesbevillingsnævnet
Rådhuspladsen 45 - 47, 4. sal
1550 København V

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

3. oktober 2012
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. Klage over afslag på fri proces fra Justitsministeriet, Civilstyrelsen

Ved skrivelse af 12. f.m. har Justitsministeriet, Civilstyrelsen meddelt afgørelse med afslag på ansøgning af 30. december 2011 om fri proces til den retssag, der af undertegnede er anlagt for mod Forsvarsministeriet vedr. tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling. Jeg har s.d. indbragt afgørelsen for Procesbevillingsnævnet, og afgiver hermed mine supplerende bemærkninger.

Procesbevillingsnævnet anmodes om at omgøre Justitsministeriet, Civilstyrelsens afslag og i stedet meddele fri proces i sagen.

Til støtte herfor skal jeg henvise til følgende nedennævnte punkt 1 til punkt 5, der ikke alene tilsammen, men også hver især udgør fuldt tilstrækkelige grundlag for ikke ressourcemæssigt at afskære sagsøgeren fra ved domstolene at få pådømt sin sag, og dermed for tillige at udvirke domstolsprøvelse af de omhandlede forhold i forbindelse med den dansk ledede militæraktion "Green Desert" i november 2004.

Udover ved betydningen af de øvrige faktiske oplysninger, nationale og internationale retsregler, som sagen angår, spiller det selvsagt for sagens behandling ved nævnet en ikke uvæsentlig rolle, at sagen er anlagt mod staten,

hvis egen ressortmyndighed for behandling af ansøgninger om fri proces mod staten selv, efter mere end 8 måneders sagsbehandling og alene baseret på statens egne anbringender, har truffet afgørelse i sagen under anvendelse af synspunkter, der må betegnes som klart afgivende fra retsgrundlaget. Justitsministeriet, Civilstyrelsens afgørelse må i øvrigt generelt betegnes som overordentlig retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, idet der ved Justitsministeriets, Civilstyrelsens behandling sker en ikke-judiciel prøvelse af et judicielt spørgsmål om forældelse, jf. nedenfor pkt. 3 m.v.

1. Domstolene har i oktober 2011 anerkendt sagen som principiel.

Retssagen mod Forsvarsministeriet blev anlagt ved Københavns Byret med stævning af 13. september 2011.

Stævningen indeholder en henvisningsbegæring, der lyder som følger:

"Sagens behandling indebærer, at domstolene skal tage stilling til spørgsmål af principiel og vidtrækkende karakter, herunder Danmarks forpligtelser efter international ret. Sagen kan få betydning for mange andre end sagsøger, herunder andre personer der blev frihedsberøvet d. 24. november 2004.

Som følge af sagens principielle karakter anmodes retten om at henvise sagen til førsteinstansbehandling i Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1."

Af skrivelse fra Kammeradvokaten som repræsentant for Forsvarsministeriet til Københavns Byret af 20. oktober 2011 fremgår:

"....Forsvarsministeriet er enig i, at sagen henvises til behandling ved Østre Landsret, under henvisning til retsplejelovens § 226, stk. 1.

Begrundelsen er, at sagsøger til støtte for sin erstatningspåstand har påberåbt sig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder sær-

ligt dennes artikel 3 og henviser endvidere på stævningens side 2 til, at erstatningskravet er 'baseret på erstatningsretlige regler, hvorunder bl. a. indgår forpligtelser, som følger af international ret'.

Sagen rejser således en række principielle spørgsmål om rækkevidden af den danske stats forpligtelser under en væbnet konflikt i forhold til irakiske statsborgere på baggrund af international og dansk ret, hvilket taler for en henvisning til landsretten."

Københavns Byret henviste sagen til Østre Landsret ved kendelse af 25. oktober 2011 med henvisning til, at sagen må anses for principiel af de grunde, som parterne har anført, og da en af sagens parter har anmodet om, at sagen bliver henvist til landsretten, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Ifølge retsplejelovens § 329 kan justitsministeren uden for de tilfælde, der er nævnt i § 325, jf. §§ 327 og 328 efter ansøgning meddele en part fri proces, når særlige grunde taler for det. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse.

Som det fremgår af Københavns Byrets ovennævnte kendelse om henvisning til landsretten og begrundelsen herfor, må nærværende sag klart bedømmes som omfattet af retsplejelovens § 329.

2. Forarbejdernes angivelser om adgang til fri proces i almindelighed og specielt i sager af principiel karakter.

Af forarbejderne til loven, Betænkning 1436/2004, fremgår i forbindelse med overvejelserne af de grundlæggende principper (s. 353):

"...at det fra en principiel betragtning er uheldigt, at adgangen til domstolene reelt gøres afhængig af en ikke-judiciel prøvelse af et judicielt spørgsmål.

Retsplejerådet har på den baggrund overvejet, om den eksisterende forhåndsprøvelse kan afskaffes eller indskrænkes."

Retsplejerådet så ingen mulighed for afskaffelse (af økonomiske årsager) men for indskrænkninger.

Om det overordnede kriterium for at meddele fri proces (ikke udtrykkeligt nævnt i § 329), at ansøgeren har en rimelig grund til at føre proces, fremgår følgende af den nævnte betænkning (s. 365):

"Efter gældende ret indgår der i vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, en række kriterier, som alt efter sagens konkrete omstændigheder afvejes i forhold til hinanden.

Hovedkriteriet må siges at være ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen.....

Sagens art og betydning for ansøgeren indgår som et andet væsentligt kriterium. I visse sager får dette kriterium en sådan vægt, at udsigten til at få medhold i sagen træder noget i baggrunden. Dette gælder ikke mindst i sager om ægteskab og forældremyndighed, hvor praksis er meget lempelig. Praksis er også lempelig i sager om personskade, ansættelsesforhold og ophør af boliglejemål samt i sager mod det offentlige, men her er udgangspunktet stadig, at der foretages en vurdering af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen. Tvivl om udsigten til at få medhold kommer imidlertid i højere grad ansøgeren til gode." (understreget her).

Særligt med hensyn til kriteriet om udsigten til at få medhold i sagen hedder det i betænkningen (s. 366):

"Retsplejerådet finder de gældende grundprincipper hensigtsmæssige. På den ene side må der som udgangspunkt kræves en rimelig udsigt til at vinde sagen, for at der skal kunne meddeles fri proces. På den anden side bør der i principielle sager og sager, som har afgørende betydning for ansøgeren, være mulighed for at få fri proces, selv om udfaldet af sagen er tvivlsomt. (understreget her).

Hovedargumentet for at operere med en forhåndsoprøvelse af udsigten til at få medhold tager udgangspunkt i, at formålet med fri proces er at give personer med lav indkomst mulighed for at føre retssager i samme omfang som personer med højere indkomst. Personer, der har råd til af egen

lomme at betale udgifterne ved en retssag, vil imidlertid i almindelighed kun føre retssager, som sandsynligvis vil blive vundet. Ønsket om ligestilling af forskellige befolkningsgrupper tilsiger derfor, at fri proces betinges af, at sagen sandsynligvis vil blive vundet.

Dette er dog kun et udgangspunkt. Sager kan have en så afgørende betydning for den enkelte, at de vil blive ført også for egen regning, selv om udsigten til at få medhold er ringe. Sager kan også have en sådan videregående betydning for andre personer (principiel interesse), at der af den grund bør bevilges fri proces, selv om det er mest sandsynligt, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen." (understreget her)

3. Justitsministeriet, Civilstyrelsens begrundelse for afslaget er klart uholdbart.

Justitsministeriet, Civilstyrelsen har i sine begrundelser for afgørelsen ikke taget de under pkt. 2 nævnte forarbejder i betragtning. Tværtimod foretager styrelsen en forhåndsprøvelse, der bekræfter det særdeles uheldige i en administrativ prøvelse af et judicielt spørgsmål.

a. udskillelse til særskilt behandling

Udgangspunktet for Justitsministeriet, Civilstyrelsens argumentation er Østre Landsrets beslutning (på Forsvarsministeriets anmodning) om, at spørgsmålene om sagsøgers partsevne og forældelse skal udskilles til særskilt behandling, samt Forsvarsministeriets anmodning om, at sagsøgers påstande om undersøgelsespligt, jf. EMRK art. 3, udskilles til særskilt behandling.

Justitsministeriet, Civilstyrelsen undlader at bemærke, at sagsøger d. 22. juni 2012 indgav ansøgning til Højesteret og Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære Østre Landsrets beslutning om udskillelse. Ansøgningen behandles for tiden af Procesbevillingsnævnet. Der er således ikke truffet endelig afgørelse om spørgsmålene om udskillelse. Desuagtet handler Justitsministeriet, Civilstyrelsens forhåndsprøvelse udelukkende om disse spørgsmål.

b. Spørgsmålet om forældelse

For så vidt angår spørgsmålet om forældelse følger Justitsministeriet, Civilstyrelsen nøje Forsvarsministeriets argumentation og sagsøgers anbringender afvises.

Sagsøgers anbringende om, at der foreligger materiel atypicitet, idet forarbejderne til forældelsesloven af 2007 ikke har forudset reglerne anvendt på en situation som den foreliggende, er afvist uden nogen form for begrundelse eller argumentation.

Sagsøgers anbringende om, at han har været afskåret fra at afbryde forældelsen på grund af omstændigheder, der ikke beror på sagsøgers forhold, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1, afvises lakonisk, det vil sige, ubegrundet, med, at sagsøger efter styrelsens opfattelse ikke på det foreliggende grundlag har fremlagt oplysninger eller godtgjort omstændigheder, der kan føre til afbrydelse af forældelsen.

Sagsøgers anbringender om forældelse er udførligt behandlet i stævningen pkt. 2.2, s. 10 ff., replikken pkt. 3.7, s. 18 ff., processkrift 3 pkt. B. 1, s. 12 ff. og processkrift 4 pkt. B, s. 11 ff.

Det skal særligt bemærkes, at processkrift 4 med bilag 29, som er en rapport fra den retsmedicinske undersøgelse af min klient foretaget 15. maj 2012 af bl. a. statsobducent, prof. dr. med. Jørgen Lange Thomsen, blev fremsendt til Justitsministeriet, Civilstyrelsen d. 14. september 2012 med anmodning om at genoptage behandlingen af sagen. Kopi blev s.d. tilsendt Procesbevillingsnævnet.

Af rapporten og processkriften fremgår, at sagsøger, som følge af den tortur han har været utsat for, lider af alvorlige psykiske traumer (PTSD, Post-Traumatic Stress Disorder). Dette har forhindret ham i at anlægge sag tidligere, end det faktisk skete.

Sagsøger gør under sagen det som relevant bl. a. gældende, at tidspunktet for sagsanlæg skal tillægges betydning i forhold til den omstændighed, at

han, som det er dokumenteret, og som det yderligere vil kunne uddybes bl. a. under parts- og vidneforklaringer for landsretten, har været utsat for tortur med deraf følgende langtids-traumatiske virkninger, hvilket selvsagt er relevant for den judicielle bedømmelse af de forældelsesmæssige forhold.

Hvad angår Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er det Civilstyrelsens opfattelse:

"...at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anerkender, at nationale forældelsesregler varetager anerkendelsesværdige formål, medmindre forældelsesreglerne er urimelige korte eller afskærer den berettigede reel mulighed for at gøre et krav gældende."

Det sidste er netop tilfældet i den foreliggende sag, som nævnt ovenfor.

4. Afslaget strider mod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og tilhørende retskilder.

Sagsøgers påstande om modpartens undersøgelsespligt ifølge EMRK affærdes med, at der efter Justitsministeriet, Civilstyrelsens opfattelse ikke foreligger dansk jurisdiktion. Denne opfattelse falder helt i tråd med Forsvarsministeriets. Sagsøger har, i replikken pkt. 3.3.1, s. 10 ff. om EMRK's ekstraterritoriale anvendelse og pkt. 3.6, s.17 ff. om Danmarks medvirkendeansvar, udførligt dokumenteret dansk jurisdiktion med henvisning til det foreliggende retsgrundlag og nyere afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

5. Justitsministeriet, Civilstyrelsen har forbigået behandling og stillingtagen til, at retssagens afgørelse allerede er samfundsmæssigt bestemt til at skulle inddrages i arbejdet, der udføres af Undersøgelseskommisionen om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan.

Det skal med hensyn til sagens almene og principielle interesse bemærkes, at det af min skrivelse til Justitsministeriet, Civilstyrelsen af 14. august d.å. fremgår:

"Af kommissoriet for en undersøgelseskommission om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan pkt. 5 fremgår følgende:

"Undersøgelseskommissionen forudsættes desuden at inddrage afgørelser fra domstolene, der er af betydning for de forhold, som undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for. Undersøgelseskommissionen forudsættes endvidere at tilrettelægge sit arbejde under hensyntagen til de retssager, som verserer ved domstolene. Undersøgelseskommissionen kan i den forbindelse, hvis den vurderer, at dette er rigtigt eller hensigtsmæssigt, beslutte, at dele af dens undersøgelser skal afvente, at der træffes afgørelse i de pågældende sager."

Det bemærkes at sag indgår som en af de nævnte verserende sager."

Det kan konstateres at Justitsministeriet, Civilstyrelsen fuldstændigt har udeladt nogen form for reference hertil og dermed systematisk undladt at behandle betydningen af dette moment, som i sig selv opfylder retsfaktum i retsplejelovens § 329.

Med venlig hilsen
Christian Harlang

v/ Christian F. Jensen, advokat

ADVOKAT FIRMA
CHRISTIAN HARLANG

BILAG 3.
CHRISTIAN HARLANG

Procesbevillingsnævnet
Rådhuspladsen 45 - 47, 4. sal
1550 København V

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

11. oktober 2012
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr. J. nr. 2012-34-0049 - Klage over afslag på fri proces ved Civilstyrelsens genoptagelse af sagen

Ved skrivelse af 14. f.m. blev Civilstyrelsen anmodet om at genoptage behandlingen af sagen.

Ved skrivelse af 5. ds. modtaget d. 8. ds. (kopi vedlagt) fastholder Civilstyrelsen sin afgørelse af 12. f.m. med afslag på anmodning om fri proces, hvilket hermed påklages.

Procesbevillingsnævnet anmodes om at behandle nærværende klage sammen med den indgivne klage af 13. f.m. over Civilstyrelsens afgørelse af 12. f.m.

For god ordens skyld bemærkes vedr. klagen af 13. f.m., at Procesbevillingsnævnet ved min skrivelse af 14. f.m. blev anmodet om at stille behandlingen af denne klage i bero, da Civilstyrelsen var anmodet om at genoptage behandlingen af sagen. Efterfølgende fremsendte jeg d. 3. ds. en supplerende klageskrivelse og ved skrivelse af 5. ds. blev nævnet anmodet om at genoptage behandlingen af klagen.

Af Civilstyrelsens afgørelse af 5. ds. fremgår:

"Deres bemærkninger om langtidsvirkningen af tortur og oplysningerne om Deres helbredsmæssige forhold i rapporten fra maj 2012 kan efter Civilstyrelsens opfattelse således ikke føre til en ændret vurdering af spørgsmålet om forældelse. Civilstyrelsen bemærker, at de omstændigheder, som Deres krav om tortgodtgørelse støtter sig på, må anses for at have været til stede på tidspunktet for Deres løsladelse primo februar 2005 eller inden for en nærmere tidsmæssig sammenhæng hermed."

Det skal hertil bemærkes, at Civilstyrelsens opfattelse faktuelt strider mod videnskabeligt tilvejebragt viden om følgevirkningerne af tortur. Min klient lider ifølge den nedenfor omtalte retsmedicinske erklæring (bilag 29) af PTSD, Post-Traumatic Stress Disorder. Af sagsøgers processskrift 4 af 31. august 2012 og det tilhørende bilag 29 (fremsendt til nævnet med skrivelse af 14. f.m.) fremgår:

"Foranlediget af IRCT (International Rehabilitation Council for Torture Victims) er der foretaget fagkyndige retsmedicinske undersøgelser af sagsøgerne og konsekvenserne af, at de har været utsat for tortur, både for så vidt angår fysiske og psykiske skadevirkninger. Skriftlige erklæringer af 15. maj 2012 fremlægges som sagens bilag 29 til 37.

De fysiske og psykiske skader sagsøgerne blev påført under deres tilbageholdelse har yderligere svækket sagsøgernes reelle mulighed for at rejse sag i Danmark.

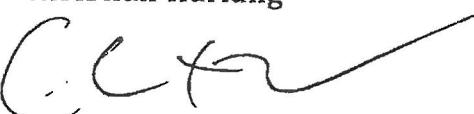
Disse følgevirkninger har til dels også først manifesteret sig indenfor de seneste 3 år forud for tidspunktet for sagernes anlæg, hvorfor deres krav på erstatning og tort opstået som følge heraf (også foruden de øvrige anførte grunde der selvstændigt indebærer, at der ikke er indtrådt forældelse) ikke vil være forældet. Sagernes behandling vil følgelig ikke kunne afsluttes ved en stillingtagen til sagsøgtes forældelsesindsigelse.

Som det fremgår, er de fagkyndige rapporter udarbejdet af statsobducent, prof. dr.med., Jørgen Lange Thomsen, for så vidt angår de fysiske forhold og for så vidt angår de mentale af to arabisktalende retsmedicinere, dr. og dr.

Sagsøgerne vil om de anførte forhold ved tilfangetagelsen, torturen og umerne herefter samt de nævnte fysiske og mentale skader blive afhørt for landsretten under hovedforhandlingen.”

Med venlig hilsen

Christian Harlang

v/ Christian F. Jensen, advokat

Sekretær

Fra: Sekretær
Sendt: 11. oktober 2012 17:21
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: J.nr. 2012-34-0049.
Vedhæftede filer: SKMBT_C36012101117130.pdf

Til Procesbevillingsnævnet.

Vedhæftet brev, der tillige bliver sendt med almindelig post.

Med venlig hilsen

Kirsten Koch, advokatsekretær
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5, 1. sal
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax: 33 12 20 63
E-mail: sek@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

Procesbevillingsnævnet
Rådhuspladsen 45 - 47, 4. sal
1550 København V

Pr. e-mail post@procesbevillingsnaevnet.dk
og alm. post

7. november 2012
J.nr. 600096
CHA/PEH

Vedr.: J. nr. 2012-34-0049 - Klage over afslag på fri proces

Til Procesbevillingsnævnets orientering henledes opmærksomheden på følgende udtalelser af Forsvarsministeren til dagspressen vedrørende sagen hvortil der anmodes om fri proces, hvilket er afslået af Civilstyrelsen:

POLITIKEN d. 24. oktober 2012:

»*Det hensyn, der er til at få afklaret, hvad der har været op og ned, og hvordan det har hængt sammen, har regeringen besluttet at henlægge til Irakkommisionen - for mig er det ikke vigtigt, at det går hurtigt, men at det går rigtigt til. Det kan man gøre i Irakkommisionen, og det kan man gøre i en retssag. Det kan man ikke gøre ved at lave et forlig bag lukkede døre«, siger Nick Hækkerup til politiken.dk.(Understreget her)*

Berlingske Nyhedsbureau d. 24. oktober 2012:

Et forlig med de 11 irakere, der beskylder danske soldater at have udleveret dem til tortur hos irakiske myndigheder, ville forhindre, at soldaterne bliver renset i retten. Det mener forsvarsminister Nick Hækkerup (S).(Understreget her)

- Jeg vil meget gerne tage den her sag i retten, for jeg vil meget gerne have den juridiske vurdering, siger han til Berlingske Nyhedsbureau.(Understreget her)

- *Vores interesse er først og fremmest, at hvis danske soldater har handlet ansvarspådragende, så skal det frem. Det skal ikke ske i dølgsmål med skjulte forlig. Anklagerne skal ikke hænge luften, de skal afklares*, understreger forsvarsministeren.(Understreget her)

Det er advokat Christian Harlang, der på vegne af de 11 irakere tilbyder staten et forlig. Ifølge irakernes advokat kan en officiel undskyldning fra Danmark og et pengebeløb være nok til at dække de lidelser, som irakerne angiveligt er blevet utsat for.

Den løsning finder forsvarsministeren imidlertid ikke oplagt.

- *Jeg vil se skrivelsen fra advokaten, før jeg tager endelig stilling til sagen. Men som jeg har fået det præsenteret, så synes jeg ikke, at det lyder særlig interessant*, siger Nick Hækkerup.

I stedet vil han lade det være op til domstolene at afgøre, om de danske styrker i Irak har foretaget sig noget, der var i strid med internationale konventioner.(Understreget her)

- *Det her handler ikke om at gøre det billigt. Det her handler om at gøre det rigtigt. Og det rigtige er at få afklaret, om danske soldater har gjort noget ansvarspådragende. Det kan ske gennem en retssag*, siger Nick Hækkerup, der dog bekræfter, at et forlig med de 11 irakere er juridisk muligt.(Understreget her)

EKSTRA BLADET d. 26. oktober 2012:

- *Når der kører en sag ved domstolene, så er hensynet til sagsøgte og sagsober afvejet i den juridiske proces. Min tillid til retssystemet er helt intakt. Det ville ligne noget Berlusconi-agtigt, hvis jeg skulle til at lave en politisk indblanding i, hvordan retssystemets forældelsesregler anvendes og fungerer.*(Understreget her)

- *Du fastholder, at du gerne vil have sagen undersøgt til bunds ved domstolene?*(Understreget her)

- Jeg fastholder, at denne sag vil jeg meget gerne have undersøgt, og jeg synes, at forliget, som Christian Harlang lagde op til – et forsøg på at lukke sagen i dølgsmål – ikke ville være den rigtige måde at gøre det på.(Understreget her)
- Det vigtigste for mig og regeringen er, at dette bliver undersøgt på en ordentlig og autoritativ måde.
- Her er der flere indgange. Den ene er Irak-kommissionen, den anden er auditørernes undersøgelse, den tredje undersøgelsen, som forsvarsschefen laver, og endelig er der retten. Hver af dem har sine fordele og ulemper, siger forsvarsministeren til ekstrabladet.dk.(Understrget her)

Af udtaleserne til alle tre medier fremgår det med forskelligt ordvalg, at Forsvarsministeren selv gerne ser domstolene afgøre, om de danske styrker i Irak har foretaget sig noget, der var ansvarspådragende og i strid med internationale konventioner.

Forsvarsministerens udtaleser bekræfter til overflod den offentlige interesse i sagen om de 11 irakiske torturofre. En sag som parterne er enige om er af principiel karakter og som sådan af Københavns Byret henvist til Østre Landsret.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

Forsvarsminister: Intet forlig om Irak-overgreb

Onsdag den 24. oktober 2012, 21:09

Et hemmeligt forlig med de 11 irakere, der beskylder forsvaret for at dække over kendskab til overgreb begået i Irak, er ikke løsningen, siger forsvarsminister Nick Hækkerup.

Et forlig med de 11 irakere, der beskylder danske soldater at have udleveret dem til tortur hos irakiske myndigheder, ville forhindre, at soldaterne bliver rensset i retten. Det mener forsvarsminister Nick Hækkerup (S).

- Jeg vil meget gerne tage den her sag i retten, for jeg vil meget gerne have den juridiske vurdering, siger han til Berlingske Nyhedsbureau.

- Vores interesse er først og fremmest, at hvis danske soldater har handlet ansvarspådragende, så skal det frem. Det skal ikke ske i dølgsmål med skjulte forlig. Anklagerne skal ikke hænge luften, de skal afklares, understreger forsvarsministeren.

Det er advokat Christian Harlang, der på vegne af de 11 irakere tilbyder staten et forlig. Ifølge irakerne advokat kan en officiel undskyldning fra Danmark og et pengebeløb være nok til at dække de lidelser, som irakerne angiveligt er blevet utsat for.

Den løsning finder forsvarsministeren imidlertid ikke oplagt.

- Jeg vil se skrivelsen fra advokaten, før jeg tager endelig stilling til sagen. Men som jeg har fået det præsenteret, så synes jeg ikke, at det lyder særlig interessant, siger Nick Hækkerup.

I stedet vil han lade det være op til domstolene at afgøre, om de danske styrker i Irak har foretaget sig noget, der var i strid med internationale konventioner.

- Det her handler ikke om at gøre det billigt. Det her handler om at gøre det rigtigt. Og det rigtige er at få afklaret, om danske soldater har gjort noget ansvarspådragende. Det kan ske gennem en retssag, siger Nick Hækkerup, der dog bekræfter, at et forlig med de 11 irakere er juridisk muligt.

Ministeren vildleder

NYE SÅLVER FRA GREEN DESERT: Iraker-advokat igen på barrikaderne

DAVID REBOUH

KRISTIAN KORNØ
THOMAS GÄSTA SVENSSON

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) vildleder den danske offentlighed, når han afviser et tilbud om forlig med 11 irakere og begrunder det med, at han ønsker sagen undersegts til bunds i en retssag.

Det mener advokat Christian Harlang, der repræsenterer irakerne i deres søg-

mil med det danske forsvarsministerium for at være medansvarlig i overgreb under og efter Operation Green Desert i 2004. Christian Harlang tilbedt onsdag et forlig i sagen, hvor irakerne vil have en symbolisk erstatning og en undskyldning fra den danske stat.

Med omhu

Nick Hækkerup svarede blandt andet:

– Rent principielt har jeg

ikke den store interesse i et forlig. For mig har det hele tiden været afgørende, at vi undersegts sagen til bunds. Den forklaring er faldet irakerne advokat, Christian Harlang, for brystet.

– Det er vidt ud over afsløringen, ministrederne siger en anden ting til sin advokat (Kammeradvokaten, red.)

– Når forsvarsministeren siger, at han vil have sagen undersegts til bunds ved domstolen, så hænger det ikke sammen med, at han via sin advokat stiller krav om sikkerhedsstillelse og påstår, at sagen er forældet og derfor ikke skal undersøges, siger Christian Harlang.

Retssagen mellem Forsvarsministeriet og de 11 irakere, der alle hævder at være blevet utsat for tortur, er lige nu forstokket i et juridisk spørgsmål om forældelse. Kammeradvokaten krever endvidere, at irakerne stiller med 40.000 kr. pr. næse som sikkerhed for at få prævet deres sag ved en dansk domstol.

– Når der kører en sag ved domstolen, så er hensynet til sagsført og sagsøger afvejet i den juridiske proces. Min tillid til retssystemet er helt intakt. Det ville ligne at lukke sagen i dogsmål – Christian Harlang ser kravene som benspænd for, at sagens egentlige spørgsmål ikke ville være den rigtige.

Taktik
Christian Harlang har tilbuddt forlig i den sag, han selv har rejst. Nu ærgerer han sig over ministerens afvisning.
Foto: LARS KRABBE/POLFOTO

– Lad os nu få alt frem i lyset. Det er ingen grund til at lande sagen i hemmelighed, mener forsvarsministeren.

FOTO: ADRIAN JACCHI/POLFOTO

MINISTERENS SVARER IGEN

Ingen Berlusconi-metoder her

skal nå frem til Østre Landsret. Og det er om det danske forsvar har et juridisk ansvar for deres handlinger, da

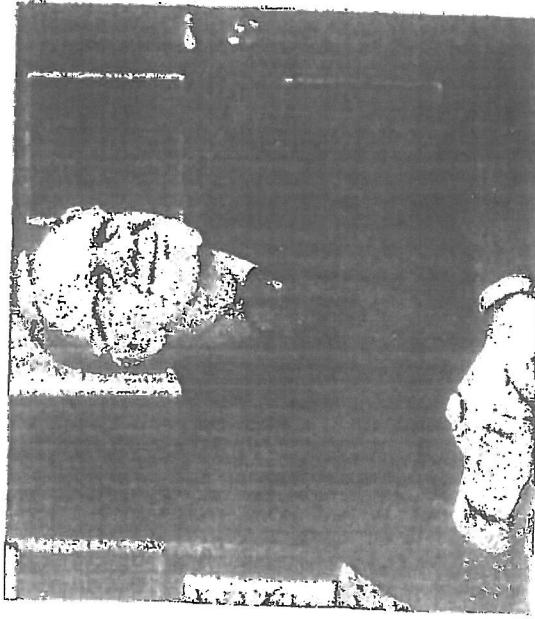
de under Operation Green Desert i november 2004 bistod en iransk sikkerhedsstyrke med en anholdekses-operation og så passivt til, mens civile blev slæbt og sparket.

– Begge krav er noget, man ikke behøver at gøre gældende, hvis man er interesseret i

at få belyst sagen. Men det har forsvarsministeren alt-så valgt at gøre, siger Christian Harlang.

– Lad os nu få alt frem i lyset. Det er ingen grund til at lande sagen i hemmelighed, mener forsvarsministeren.

– Her er der flere indgående. Den ene er Irak-kommisionen, den anden er auditorens undersøgelse, den tredje undersøgelsen, som forsvarschefen laver, og endelig er der retten. Hver af dem har sine fordele og ulemper, siger forsvarsministeren.

POLITIKEN

Forsvarsminister afviser forlig med irakere

FORLIG. Nick Hækkerup kan ikke forestille sig at indgå et forlig med irakerne. Det skal gå rigtigt til, siger han. -
Foto: JACOB EHRBAHN

Det går ikke rigtigt til, hvis man indgår et forlig bag lukkede døre, siger Hækkerup.

AF PIA BUHL ANDERSEN OG JOHN HANSEN

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) er ikke umiddelbart interesseret i at indgå et forlig med de 11 irakere, som har lagt sag an mod det danske forsvar.

Det siger han til politiken.dk, efter at irakernes advokat Christian Harlang i dag har sendt et forslag om et forlig på banen.

De 11 irakere har stævnet Forsvarsministeriet, fordi de mener, at de blev mishandlet af irakiske sikkerhedsstyrker, mens de var i danske soldaters varetægt.

Ikke vigtigt, at det går hurtigt

Men de siger nu via deres advokat, at de er villige til at opgive sagen, hvis de får en undskyldning og et symbolisk beløb i erstatning.

»Det hensyn, der er til at få aklaret, hvad der har været op og ned, og hvordan det har hængt sammen, har regeringen besluttet at henlægge til Irakkommisionen - for mig er det ikke vigtigt, at det går hurtigt, men at det går rigtigt til. Det kan man gøre i Irakkommisionen, og det kan man gøre i en retssag. Det kan man ikke gøre ved at lave et forlig bag lukkede døre«, siger Nick Hækkerup til politiken.dk.

Det lyder som et nej til forlig?

»Jeg har i hvert fald svært ved at se, hvad det bidrager positivt til i forhold til at få sandheden frem og få fundet ud af, hvad der er op og ned i denne sag«, siger Nick Hækkerup.

LÆS MERE[Irakere tilbyder forlig i tortursag: Giv os en undskyldning](#)

Er det en endelig afvisning af et forlig?

»Det her er min reaktion uden at have set forslaget på skrift. Vi skylder sagens alvor at se, hvad der måtte ligge og vurdere det. Men afæsket et svar på den nuværende baggrund er dette min holdning.«

Sagen har fået omfattende presseomtale, efter at en video, optaget af den tidligere efterretningsofficer, Anders Kærgaard, i sidste uge blev offentliggjort.

I videoen ser man, hvordan irakere blandt andet bliver sparket af irakiske sikkerhedsstyrker under anholdelsen, der fandt sted i november 2004 nær den danske Camp Danevang-lejr i Irak. Anholdelsen fandt sted i forbindelse med den storstilte operation 'Green Desert'.

Irakerne kræver i erstatningssagen hver 50.000 kroner af Forsvarsministeriet.

Ressource: <http://politiken.dk/politik/ECE1791467/forsvarsminister-afviser-forlig-med-irakere/>

Offentliggjort: Oct 24, 2012 3:02 PM

© POLITIKEN.dk

Hækkerup indgår ikke forlig med Irakere

Oprettet 24/10/2012 - 17:00

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) ønsker ikke umiddelbart at indgå forlig med de 11 irakere, som har lagt sag an mod det danske forsvar. Det skriver politiken.dk.

Sagen om irakerne er blusset op igen, efter advokat Christian Harlang, som repræsenterer de 11 irakere har offentliggjort en video fra Operation Green Desert, som foregik i Irak i 2004.

Irakerne har stævnet Forsvarsministeriet med beskyldningen om, at irakerne skulle være blevet mishandlet af de irakiske sikkerhedsstyrker, mens de var under dansk varetægt.

Christian Harling tilbød onsdag et forlig mellem irakerne og staten, da hans klienter ifølge advokaten ønsker at få sat punktum i sagen. Men umiddelbart skal han ikke vente, at ønsket bliver imødekommet af forsvarsminister Nick Hækkerup.

- Det hensyn, der er til at få afklaret, hvad der har været op og ned, og hvordan det har hængt sammen, har regeringen besluttet at henlægge til Irakkommisionen - for mig er det ikke vigtigt, at det går hurtigt, men at det går rigtigt til, siger han til politiken.dk.

- Det kan man gøre i Irakkommisionen, og det kan man gøre i en retssag. Det kan man ikke gøre ved at lave et forlig bag lukkede døre, siger han.

Videoen, som er optaget af den tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard viser, hvordan irakere blandt andet bliver sparket af irakiske sikkerhedsstyrker under en anholdelse.

Irakerne kræver i erstatningssagen hver 50.000 kroner af Forsvarsministeriet.

/ritzau/

Kilde: <http://www.information.dk/telegram/314921>

Christian F. Jensen

BILAG	5.
CHRISTIAN HARLANG	

Fra: Christian F. Jensen
Sendt: 21. november 2012 10:06
Til: 'post@procesbevillingsnaevnet.dk'
Emne: HASTER! Vedr. sagsnr. 2012-34-0049 - Klage over afslag på fri proces (sagen om de 11 irakiske torturofre).
Vedhæftede filer: Processkrift 6.pdf; Bilag 41.pdf; Bilag 38.pdf; Processkrift 5.pdf

Til Procesbevillingsnævnet, att.: Helene Mørkeberg

Hermed fremsendes kopi af retssagens processkrift 5 og 6, med tilhørende bilag 38 og 41. (Ved en fejl blev efterretningsofficer Anders Kærgaards erklæring nummereret som bilag 38, således at der herefter blev to bilag med nummeret 38. Bilag 40 bliver "det gamle" bilag 38, som er en avisartikel fra Information.)

Bilag 39, som er filmoptagelser fra operation Green Desert d. 25. november 2004, kan – såfremt det ønskes – ses i sin fulde længde her:

<http://iyllands-posten.dk/indland/article4878127.ece>

Selve episoden med overfaldet, begået af irakiske styrker under danske soldaters påsyn og passivitet, begynder 19 minutter inde i filmen. Såfremt der ønskes en kopi af filmen på DVD fra vort kontor, vil denne blive overbragt med det samme til nævnet.

Med venlig hilsen

Christian F. Jensen, advokat
Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
Tlf.: 33 12 20 62
Fax 33 12 20 63
E-mail: cji@harlanglaw.dk
www.harlanglaw.dk

A D V O K A T F I R M A
CHRISTIAN HARLANG

Østre Landsret, 7. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096

P R O C E S S K R I F T 5
(17. oktober 2012)

Sagsøgte usande oplysninger. Ulovlig procesførsel.

i sagerne B-3421-11,
B-397-12 og B-1162-12:

(1)

c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(v/ *advokat Christian Harlang*)

og

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(v/ *advokat Christian Harlang*)

samt

(7)

(8)

(9)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(v/ advokat Christian Harlang)

mod Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter
Biering)

Sagsøgers hidtidige processtof fastholdes. I øvrigt bemærkes følgende:

Dette processkrift afgives, idet sagsøgerne har konstateret, at sagsøgte under nærværende sag overfor Østre Landsret og sagsøgerne har afgivet usande oplysninger om, at filmoptagelser under operation "Green Desert" ikke er foretaget af sagsøgte.

Nedenfor dokumenteres, at dette er usandt.

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING:

Af sagsøgtes processkrift A, pkt. 2.4, fremgår:

"2.4 Direktiver eller vejledninger gældende mellem juni og december 2004 for optagelse af foto- og videodokumentation under militære operationer (dokument nr. 7).

I sagen anmodede sagsøgeren ved skrivelse af 23. januar 2012 Forsvarsministeriet om at oplyse, '1) om der i november 2004 var truffet bestemmelser af Forsvarskommandoen (og/eller instanser herunder) om billede-/lyd-optagelser af militære aktioner, gældende

'indenfor Basra-området' og '2) om der blev foretaget optagelser af den aktion af 25. november 2004, som sagen omhandler.', jf. bilag AC.

Ved skrivelse af 27. januar 2012 oplyste Forsvarsministeriet, at ministeriet fra Forsvarskommandoen havde indhentet oplysninger om, at der ikke i november 2004 var fastsat regler om billed- og lydoptagelser, jf. bilag AD.

Forsvarskommandoen oplyste endvidere, at der ikke blev foretaget billed- og lydoptagelser under Operation Green Desert den 25. november 2004. Endelig fremsendte Forsvarsministeriet Forsvarskommandoens besvarelse af 15. december 2011 af en henvendelse fra en journalist vedrørende Operation Green Desert, jf. bilag til skrivelse af 27. januar 2010, hvor Forsvarskomandoen på baggrund af undersøgelser kunne oplyse, at 'forsvaret ikke har foretaget filmoptagelser under gennemførelsen af Operation Green Desert i Al-Zubair i Irak den 25. november 2004.'

Herunder har advokat Christian Harlang ved mail af 13. februar 2012, jf. bilag AA endvidere anmodet Forsvarskomandoen om aktindsigt i direktiver eller vejledninger for foto- og videodokumentation mellem juni og december 2004.

Forsvarskomandoen oplyste i den forbindelse, at der under operationen ikke var mulighed for at foretage foto- og videodokumentation, hvorfor der ikke var udgivet direktiver herom, jf. bilag Z, side 7."

De ovennævnte bilag AC, AD, og Z gennemgås i det følgende:

Af sagsøgtes bilag AC (som er sagsøgers skrivelse af 23. januar 2012 til sagsøgte), fremgår:

"I forbindelse med den offentlige omtale af sagen er jeg kommet i besiddelse af oplysninger, der foranlediger mig til at anmode sagsøgte om hurtigt at tilsende sagsøgeren følgende oplysninger/materiale:

- 1) Om der i november 2004 var truffet bestemmelser af Forsvarskommandoen (og/eller instanser herunder) om billed-/lydoptagelser af militære aktioner, gældende inden for Basra-området?*
- 2) Om der blev foretaget optagelser af den aktion af 25. november 2004, som sagen omhandler?*
- 3) I bekræftende fald ønskes fuldstændig indsigt med alt henhørende under 1) og 2), inklusive vedkommende optagelser.*

Af sagsøgtes bilag AD (sagsøgtes svar af 27. januar 2012 på den umiddelbart ovenfor nævnte skrivelse), fremgår:

"Til besvarelse af Deres anmodning af 23. januar 2012 om modtagelse af oplysninger og materiale relaterende til Forsvarskommandoens brug af billed- og lydoptagelser under militær aktioner i Basra området har Forsvarskommandoens oplyst, at der ikke i november 2004 var fastsat regler om billed- og lydoptagelser.

Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der ikke blev foretaget billed- og lydoptagelser under Operation Green Desert den 25. november 2004.

I den forbindelse fremsender jeg til orientering Forsvarskommandoens besvarelse af 15. december 2011 af en henvendelse fra en journalist vedrørende Operation Green Desert."

I skrivelsen af 15. december 2011, der indgår i sagsøgtes bilag AD, meddeler Forsvarskommandoen:

"På baggrund af din henvendelse til Forsvarskommandoen er de forhold, der er beskrevet i din mail blevet undersøgt.

Det kan på baggrund af den gennemførte undersøgelse oplyses, at forsvaret ikke har foretaget filmoptagelser under gennemførelsen af Operation Green Desert i Al-Zubair i Irak den 25. november 2004.

Det kan dog ikke udelukkes, at enkeltpersoner på eget initiativ har foretaget private videooptagelser. Forsvaret er ikke bekendt med eksistensen af sådanne private optagelser fra Operation Green Desert."

Af det ovenfor nævnte bilag Z, s.7 fremgår:

"Den Danske Bataljon havde ikke mulighed for at foretage foto- og videodokumentation af operationers gennemførelse, hvorfor der ikke var udgivet direktiver for dette.

Det fremgår dog af et punkt i Hærrens Operative Kommandos direktiv til chefen for den danske bataljon, at man i forbindelse med tilbageholdelse om muligt skal foretage billeddokumentation af den tilbageholdte."

I svarskrift af 16. maj 2012 i sagsnr. B-1162-12 pkt. 3, s. 5 har sagsøgte gentaget oplysningen om, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser:

"Forsvarsministeriet har endvidere ved skrivelse af 27. januar 2012 til sagsøgeren i -sagen oplyst, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser. Denne skrivelse er fremlagt som bilag AD ved processkift A i -sagerne."

Sagsøgerne er blevet bekendt med, at der i modstrid med ovennævnte oplysninger, som sagsøgte, har meddelt Østre Landsret og sagsøgerne under nærværende retssag, blev foretaget billed- og lydoptagelser under operation Green Desert.

Anders Kærgaard, tidl. officer i Forsvaret, har oplyst og bekræftet, at sådanne billed- og lydoptagelser netop fandt sted under operation Green Desert, jf. erklæring af 10. oktober 2012, der er sålydende:

"Undertegnede Anders Koustrup Kærgaard skal hermed bekræfte følgende:

Som efterretningsofficer befandt jeg mig i tidsrummet august 2004 til januar 2005 i Irak. Mit primære ansvarsområde var Az Zubayr, hvor operation "Green Desert" fandt sted.

Min overordnede var Oberst John Dalby.

Onsdag d. 24. november 2004 meddelte Oberst Dalby mig, at DANBN (den danske bataljon, i Irak) havde modtaget en anmodning fra de irakiske sikkerhedsstyrker om bistand til en "arrest and search" operation.

Jeg foretog samme dag forskellige nødvendige efterretningsmæssige undersøgelser. Senere samme dag ca. kl. 18 lokal tid meddelte jeg Oberst Dalby, at jeg fandt at de irakiske efterretninger efter alt at dømme var fejlagtige, og jeg vurderede dem til at være en del af et internt irakisk opgør. Oberst Dalbys reaktion var, at den til den følgende dag planlagte operation

"Green Desert" alligevel skulle gennemføres, idet den var initieret af de irakiske sikkerhedsstyrker.

I forbindelse med operationen blev der optaget film med minimum to kameraer, der netop var tilgået bataljonen som en del af en Combat Camera Team-pakke.

Jeg er bekendt med, at Forsvarsministeriet bl. a. har oplyst følgende i den retssag, der er anlagt mod ministeriet af 11 irakere om erstatning for tortur, m.v., i forlængelse af deres tilbageholdelse under operation "Green Desert":

Forsvarsministeriets skrivelse af 27. januar 2012, fremlagt i retssagen som bilag AD:

"Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der ikke blev foretaget billed- og lydoptagelser under Operation Green Desert den 25. november 2004."

Kammeradvokatens svarskrift af 16. maj 2012:

"Forsvarsministeriet har endvidere ved skrivelse af 27. januar 2012 til sagsøgeren i -sagen oplyst, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser. Denne skrivelse er fremlagt som bilag AD ved processkift A i og -sagerne."

Dette er usandt, idet der i et bilag til befalingen for operation "Green Desert" udtrykkeligt blev befalet for tildeling af combat camera-materiel til underafdelingerne til dokumentation af operation "Green Desert".

Efter afslutningen på operationen gennemser en af mine kollegaer samme dag en filmoptagelse, som han har foretaget med tildelte videokameramateriale. Filmoptagelsen viser overgreb på irakiske

fanger og viser ligeledes danske soldater, der ikke griber ind. Min kollega udtales, at "de [de tilbageholdte irakere] fik tæsk". Da min kollega har forladt lokalet, tager jeg fornævnte båndmateriale og går med det samme ind til chefen for bataljonen, Oberst John Dalby, og gør ham opmærksom på indholdet på båndet, og foreviser det for ham.

Efter at have set båndet, spørger John Dalby mig, om jeg kan bære det ansvar, at den danske bataljon som følge af den dokumenterede hændelse vil blive trukket ud af Irak, umiddelbart forud for de første irakiske demokratiske valg? Efter overvejelse beslutter jeg mig for, at det på daværende tidspunkt var afgørende for den demokratiske proces i Irak og den lokale civile befolkning, at den danske bataljon på daværende tidspunkt forblev i Irak for at yde sikkerhed."

Anders Koustrup Kærgaards erklæring fremlægges som sagens bilag 38, og han agtes afhørt som vidne under hovedforhandlingen.

Den ovenfor i Anders Koustrup Kærgaards erklæring nævnte film fra operation "Green Desert" dokumenterer, at:

- (1) Den danske bataljon foretog filmoptagelser af operation "Green Desert".
- (2) Overgreb og mishandling af tilbageholdte irakere fandt sted under operationen.
- (3) De i operationen deltagende danske soldater ikke greb ind overfor overgrebene og mishandlingen.

Filmen fremlægges som sagens bilag 39.

Sagsøgte opfordres (15) til at oplyse om rigtigheden af hvert af de 3 ovenstående udsagn bestrides. Såfremt dette måtte være tilfældet, vil

sagsøgerne foranledige filmen afspillet i Østre Landsret under hovedforhandlingen.

PROCESSUELLE OPFORDRINGER:

Sagsøgte opfordres (16) til at fremlægge kopi af bilag til befalingen for operation Green Desert, hvoraf fremgår fordeling af combat camera-materiel fra staben til underafdelingerne under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Sagsøgte opfordres (17) endvidere til at fremlægge samtlige øvrige filmoptagelser foretaget under operation "Green Desert".

Yderligere processtof forbeholdes.

København, den 17. oktober 2012

Christian Harlang

Undertegnede Anders Koustrup Kærgaard skal hermed bekære følgende:

Som efterretningsofficer befandt jeg mig i tidsrummet august 2004 til januar 2005 i Irak. Mit primære ansvarsområde var Az Zubayr, hvor operation "Green Desert" fandt sted.

Min overordnede var Oberst John Dalby.

Onsdag d. 24. november 2004 meddelte Oberst Dalby mig, at DANBN (den danske bataljon, i Irak) havde modtaget en anmodning fra de irakiske sikkerhedsstyrker om bistand til en "arrest and search" operation.

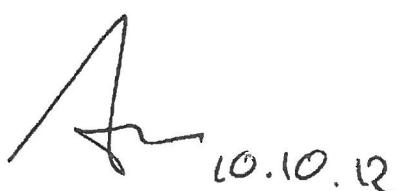
Jeg foretog samme dag forskellige nødvendige efterretningsmæssige undersøgelser. Senere samme dag ca. kl. 18 lokal tid meddelte jeg Oberst Dalby, at jeg fandt at de irakiske efterretninger efter alt at dømme var fejlagtige, og jeg vurderede dem til at være en del af et internt irakisk opgør. Oberst Dalbys reaktion var, at den til den følgende dag planlagte operation "Green Desert" alligevel skulle gennemføres, idet den var initieret af de irakiske sikkerhedsstyrker.

I forbindelse med operationen blev der optaget film med minimum to kameraer, der netop var tilgået bataljonen som en del af en Combat Camera Team-pakke.

Jeg er bekendt med, at Forsvarsministeriet bl. a. har oplyst følgende i den retssag, der er anlagt mod ministeriet af 11 irakere om erstatning for tortur, m.v., i forlængelse af deres tilbageholdelse under operation "Green Desert":

Forsvarsministeriets skrivelse af 27. januar 2012, fremlagt i retssagen som bilag AD:

"Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der ikke blev foretaget billeder og lydoptagelser under Operation Green Desert den 25. november 2004."

10.10.12

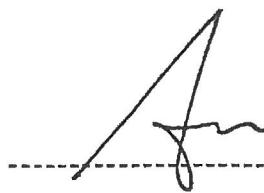
Kammeradvokatens svarskrift af 16. maj 2012:

"Forsvarsministeriet har endvidere ved skrivelse af 27. januar 2012 til sagsøgeren i sagen oplyst, at der ikke under operation Green Desert blev foretaget billed- og lydoptagelser. Denne skrivelse er fremlagt som bilag AD ved processkraft A i sagerne."

Dette er usandt, idet der i et bilag til befalingen for operation "Green Desert" udtrykkeligt blev befalet for tildeling af combat camera-materiel til underafdelingerne til dokumentation af operation "Green Desert".

Efter afslutningen på operationen gennemser en af mine kollegaer samme dag en filmoptagelse, som han har foretaget med tildelte videokameramateriale. Filmoptagelsen viser overgreb på irakiske fanger og viser ligeledes danske soldater, der ikke griber ind. Min kollega udtaler, at "de [de tilbageholdte irakere] fik tæsk". Da min kollega har forladt lokalet, tager jeg førnævnte båndmateriale og går med det samme ind til chefen for bataljonen, Oberst John Dalby, og gør ham opmærksom på indholdet på båndet, og foreviser det for ham.

Efter at have set båndet, spørger John Dalby mig, om jeg kan bære det ansvar, at den danske bataljon som følge af den dokumenterede hændelse vil blive trukket ud af Irak, umiddelbart forud for de første irakiske demokratiske valg? Efter overvejelse beslutter jeg mig for, at det på daværende tidspunkt var afgørende for den demokratiske proces i Irak og den lokale civile befolkning, at den danske bataljon på daværende tidspunkt forblev i Irak for at yde sikkerhed.

10.10.12

Anders Koustrup Kærgaard,
d. 10. oktober 2012

A D V O K A T F I R M A
C H R I S T I A N H A R L A N G

Østre Landsret, 7. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096

P R O C E S S K R I F T 6
(19. november 2012)

i sagerne B-3421-11, (1)
B-397-12, B-1162-12 samt c/o Advokatfirma Christian Harlang
endnu ikke fra landsrettens side Nytorv 5
nummereret sag for sagsøger 1450 København k
(10) og (11): (*v/ advokat Christian Harlang*)

og

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(*v/ advokat Christian Harlang*)

og

(7)

(8)

(9)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(*v/ advokat Christian Harlang*)

samt

(10)

(11)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(*v/advokat Christian Harlang*)

mod

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(*v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter Biering*)

Sagsøgernes hidtidige processtof fastholdes. I øvrigt bemærkes følgende:

Dette processkrift afgives, idet der er fremkommet nye oplysninger.

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING:

Ambassadør Christian Oldenburg, Danmarks ambassadør i Irak i perioden 1. juli 2005 - 31. august 2006 har d. 19. november 2012 afgivet erklæring om forholdene i Irak af betydning for nærværende retssager.

Erklæringen fremlægges som sagens **bilag 41**, og Ambassadør Oldenburg agtes afhørt som vidne under hovedforhandlingen.

Sagsøgerne vil under sagen foretage afhøring af vidnet om dennes erindring om det danske kendskab i Irak i 2005 til konflikten i navnlig Basra-området mellem den antalsmæssigt og militært dominerende shia-muslimske majoritet og den forfulgte sunni-muslimske minoritet. Afhøringen vil bl.a. angå dele af erklæringen af 19. november 2012, herunder nærmere vedrørende udtalelsen på s. 2 nederst:

"Da jeg var i Irak, var det den almindelige opfattelse dér, at både de amerikanske og de irakiske fængsler var forfærdelige, og at tæsk, mishandling, ydmygelser og måske endda tortur kunne forekomme rutinemæssigt. Dette var ikke mindst tilfældet i Basra-området..."

Yderligere processtof forbeholdes.

København, d. 19. november 2012

Christian Harlang

Erklæring

fra ambassadør Christian Oldenburg

Undertegnede, ambassadør Christian Oldenburg, der var Danmarks ambassadør i Bagdad i perioden 1. juli 2005 – 31. august 2006, erklærer herved følgende:

Traditionelle samfundsforhold i Irak:

Mesopotamien (området omkring floderne Eufrat og Tigris, ca. det nuværende Irak) var en del af Det Osmanniske Rige fra 1534 til 1919 (bortset fra en kort periode (1623 – 1638) hvor regionens anden stormagt, Persien, kontrollerede området). Det Osmanniske Riges ledelse (sultanen, kaliffen i Istanbul m.fl.) var sunni-muslimer og valgte at styre Mesopotamien gennem områdets sunni-muslimske stammer (klaner). Vel også fordi de shia-muslimske klaner kunne være for tæt knyttet til det shia-muslimske Persien.

Da Storbritannien i 1918 havde erobret Mesopotamien fortsatte denne ordning. Da fyrst Faisal fra den hashemittiske slægt, der stammede fra den vestlige del af Den Arabiske Halvø (Hijaz), og som var sunni-muslim, blev konge af Irak i 1920 under det britiske mandat-styre, var det fortsat gennem de sunni-muslimske klaner, at landet blev styret.

Efter at det irakiske kongehus var blevet styrtet og afløst af en republik i 1958 kom efter en overgangstid det socialt og nationalt (evt. arabisk) orienterede, stærkt sekulariserede Baath parti til magten. Det medførte, at også shia-muslimer, kristne og andre minoritetsgrupper (bl.a. turkmener) – forudsat at de var loyale – kunne deltage mere i statens styre. For at kunne have vigtigere, offentlige embeder var det efterhånden i praksis en forudsætning, at man var medlem af Baath partiet. I Saddam Husseins tid (1979 – 2003) var dog den centrale magtfaktor hans egen klan, den sunni-muslimske al Tikriti klan.

Efter koalitionsstyrkernes besættelse af Irak i 2003 afspejlede såvel den nationale ledelse som de lokale ledelser ikke nødvendigvis de politiske og sociale kræfter, men områdets dominerende trossamfund. Både i Irak som helhed og i Basra by og omegn var det shia-muslimer, der udgjorde det dominerende trossamfund.

”Borgerkrige” i Irak siden 2003:

Efter at USA’s administrator i Irak i maj 2003 havde opløst og hjemsendt den irakiske hær og forbudt alle fuldgylde medlemmer af Baath partiet at besidde offentlige stillinger, begyndte der et oprør mod ”de fremmede” med bombningen af FN’s hovedkvarter i Bagdad i august 2003 som det første, markante udtryk herfor.

Desuden indgik det i Iraks situation, at en af Saddam Husseins seneste embedshandlinger var at åbne Iraks fængsler, så alle de kriminelle kunne komme på fri fod.

Det skal tilføjes, at i løbet af kort tid havde alle de større irakiske partier deres egne militser.

Man kan opdele de sikkerhedsmæssige konflikter og problemer i Irak efter 2003 som følger:

- Aggressiv kriminalitet. De frigivne kriminelle og andre irakere, der ikke havde midler at leve for, kastede sig ud i kriminalitet, der også omfattede bortførelser af personer, hvis familie/arbejdsgiver angiveligt kunne betale de store løsesummer, der blev krævet, landevejsrøverier, m.m.
- En række stammekonflikter, der tidligere havde været holdt nede, blussede op.
- Nationalt sindede irakere, der ville have ”de fremmede” ud af landet, angreb militære og civile udlændinge.
- Der var kampe om magten mellem partier og militser, der repræsenterede henholdsvis sunni-muslimer eller shia-muslimer.
- Der var omfattende magtkampe mellem de forskellige shia-muslimske partier indbyrdes (især Dawa, ISCI (tidl. SCIRI) og Moqtada al Sadr’s parti, men også andre) og deres militser. Partierne stillede op til valg samlet og fordelte på forhånd mandaferne (de pladser på kandidatlisterne, der kunne give valg) mellem sig, hvorfor man ikke på valgdagen kunne se, hvem der havde mest støtte. Det indbyrdes styrkeforhold måtte derfor afgøres med magt.
- Al Qaeda, som var militært presset af USA i Afghanistan, så muligheden for at angribe USA i Irak, og oprettede al Qaeda i Mesopotamien. Al Qaeda angreb de vantro (vesterlændinge), kætterne (shia-muslimer) og de frafaldne (sekulariserede sunni-muslimer).
- Endelig var der også sammenstød mellem arabere og kurdere omkring Kirkuk og Mosul.

Den eneste traditionelle konflikt, der ikke blussede op, var mellem de to store kurdiske partier, KDP og PUK. De valgte at samarbejde og at dele magten mellem sig. Hvert parti beholdt dog partiets milits (pershmerga).

Fængsler i Irak:

Da jeg var i Irak, var det den almindelige opfattelse dér, at både de amerikanske og de irakiske fængsler var forfærdelige, og at tæsk, mishandling, ydmygelser og måske endda tortur kunne forekomme rutinemæssigt. Dette var ikke mindst tilfældet i Basra-området,

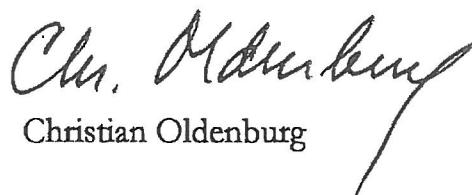
hvor de britiske styrker ødelagde al Shu'oon politistationen, da britiske agenter var blevet fanget og anbragt dér. Det er mig bekendt det eneste tilfælde, hvor koalitionsstyrkerne har ødelagt en irakisk politistation. Politiet i Irak var normalt frygtet, og det havde også været tilfældet i Saddam Husseins tid. Den gamle, regulære hær var derimod velanskrevet blandt de fleste som Iraks nationale værn mod fjendtlige naboer.

Spørgsmål i anledning af aktionen i Az Zubayr den 25. november 2004:

De aspekter ved denne aktion under dansk, militær ledelse, som har undret mig på det foreliggende, ufuldstændige grundlag, er bl.a.

- At alle de tilbageholdte irakere tilsyneladende var sunni-muslimer,
- At alle de tilbageholdte irakere efter det oplyste tilhørte samme stamme, der angiveligt har samarbejdet med landets sunni-muslimske magthavere i århundreder,
- At der tilsyneladende blev fundet bemærkelsesværdigt få våben (vist nok i alt 15 våben, mens der var 36 arresterede), i et land, hvor alle (mænd) med respekt for sig selv har mindst et skydevåben i sit hjem,
- At de irakiske sikkerhedsstyrker i aktionen efter det oplyste tilhørte en shia-muslimsk enhed (hvilket efter 2003 var naturligt i et shia-muslimsk område), der - under aktionen sammen med danske tropper - åbenlyst hånede de sunni-muslimske fanger med religiøse udsagn vendt mod sunni-muslimer,
- At ingen af de arresterede efter det foreliggende blev præsenteret for en anklage – de blev angiveligt blot presset til at tilstå uspecificerede forbrydelser – og
- At alle de arresterede efter det oplyste enten blev tidligt løskøbt for eksorbitante løsepenge eller blot løsladt uden videre tiltale efter op til 70 dage i fængsel.

København, den 19. november 2012

Christian Oldenburg

6.
CHRISTIAN HARLANG

NATIONAL CENTER FOR PTSD

DSM Criteria for PTSD

In 2013, the American Psychiatric Association revised the PTSD diagnostic criteria in the fifth edition of its Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)(1). Listed below are the diagnostic criteria (A-F) specified in DSM-IV-TR (2). We will update this factsheet with the DSM-5 criterion upon copyright approval from the APA.

Diagnostic criteria for PTSD include a history of exposure to a traumatic event meeting two criteria and symptoms from each of three symptom clusters: intrusive recollections, avoidant/numbing symptoms, and hyper-arousal symptoms. A fifth criterion concerns duration of symptoms and a sixth assesses functioning.

Criterion A: stressor

The person has been exposed to a traumatic event in which both of the following have been present:

1. The person has experienced, witnessed, or been confronted with an event or events that involve actual or threatened death or serious injury, or a threat to the physical integrity of oneself or others.
2. The person's response involved intense fear, helplessness, or horror. Note: in children, it may be expressed instead by disorganized or agitated behavior.

Criterion B: intrusive recollection

The traumatic event is persistently re-experienced in at least one of the following ways:

1. Recurrent and intrusive distressing recollections of the event, including images, thoughts, or perceptions. Note: in young children, repetitive play may occur in which themes or aspects of the trauma are expressed.
2. Recurrent distressing dreams of the event. Note: In children, there may be frightening dreams without recognizable content
3. Acting or feeling as if the traumatic event were recurring (includes a sense of reliving the experience, illusions, hallucinations, and dissociative flashback episodes, including those that occur upon awakening or when intoxicated). Note: in children, trauma-specific reenactment may occur.
4. Intense psychological distress at exposure to internal or external cues that symbolize or resemble an aspect of the traumatic event.
5. Physiologic reactivity upon exposure to internal or external cues that symbolize or resemble an aspect of the traumatic event

Criterion C: avoidant/numbing

Persistent avoidance of stimuli associated with the trauma and numbing of general responsiveness (not present before the trauma), as indicated by at least three of the following:

1. Efforts to avoid thoughts, feelings, or conversations associated with the trauma
2. Efforts to avoid activities, places, or people that arouse recollections of the trauma
3. Inability to recall an important aspect of the trauma
4. Markedly diminished interest or participation in significant activities
5. Feeling of detachment or estrangement from others
6. Restricted range of affect (e.g., unable to have loving feelings)

7. Sense of foreshortened future (e.g., does not expect to have a career, marriage, children, or a normal life span)

Criterion D: hyper-arousal

Persistent symptoms of increasing arousal (not present before the trauma), indicated by at least two of the following:

1. Difficulty falling or staying asleep
2. Irritability or outbursts of anger
3. Difficulty concentrating
4. Hyper-vigilance
5. Exaggerated startle response

Criterion E: duration

Duration of the disturbance (symptoms in B, C, and D) is more than one month.

Criterion F: functional significance

The disturbance causes clinically significant distress or impairment in social, occupational, or other important areas of functioning.

Specify if:

Acute: if duration of symptoms is less than three months

Chronic: if duration of symptoms is three months or more

Specify if:

With or Without delay onset: Onset of symptoms at least six months after the stressor

References

1. American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed.). Washington, DC: Author.
2. Reprinted with permission from the *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Revised 4th ed. Text Revision (Copyright 2000))*. American Psychiatric Association.

Date Created: 07/05/2007 See last Reviewed/Updated Date below.

[PTSD Site Map](#) | [Public Section](#) | [Professional Section](#) | [About Us: National Center for PTSD](#) | [Mobile Site](#)

The National Center for PTSD does not provide direct clinical care, individual referrals or benefits information.

For help please see:

[Where to Get Help for PTSD](#) or
[Get Help with VA PTSD Care, Benefits, or Claims](#)

PTSD Information Voice Mail: (802) 296-6300

Contact Us: ncptsd@va.gov

Also see: [VA Mental Health](#)

Connect with Us

**Links take you outside the VA website to a non government site.
VA does not endorse and is not responsible for the content of these linked websites.*

Having trouble opening a file? Access free Plug-Ins and File Viewer

[U.S. Department of Veterans Affairs - 810 Vermont Avenue, NW - Washington, DC 20420](#)

Reviewed/Updated Date: May 17, 2013

A D V O K A T F I R M A
C H R I S T I A N H A R L A N G

BILAG
7.
C H R I S T I A N H A R L A N G

Østre Landsret, 7. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096

P R O C E S S K R I F T 7
(1. februar 2013)

i sagerne B-3421-11,
B-397-12, B-1162-12
samt B-3534-12:

(1)

c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
(v/ *advokat Christian Harlang*)

og

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
(v/ *advokat Christian Harlang*)

og

(7)

(8)

ADVO KAT FIRMA
CHRISTIAN HARLANG

(9)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
(*v/ advokat Christian Harlang*)

samt

(10)

(11)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K
(*v/advokat Christian Harlang*)

mod

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(*v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter Biering*)

Sagsøgernes hidtidige processtof fastholdes. I øvrigt bemærkes følgende:

Dette processkrift afgives, idet sagsøgte dels i over et år har valgt ikke at efterkomme sagsøgernes opfordring til at oplyse om og fremlægge billede-/lyd-optagelser fra operation Green Desert d. 25. november 2004, som er i det sagsøgte Forsvarsministeriums besiddelse, og idet der dels er fremkommet nye oplysninger.

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING:

Sagsøgte har pligt til at fremlægge sine billede- og lydoptagelser i nærværende sager, også efter almindelige forvaltningsretlige regler om aktindsigt, det offentligretlige legalitetsprincip, m.v.

I skrivelse af 23. januar 2012 (sagens bilag AC) blev det sagsøgte Forsvarsministerium opfordret til "...hurtigt at tilsende sagsøgeren følgende oplysninger/materiale:

- 1) *Om der i november 2004 var truffet bestemmelser af Forsvarskommandoen (og/eller instanser herunder) om billed-/lydoptagelser af militære aktioner, gældende inden for Basra-området?*
- 2) *Om der blev foretaget optagelser af den aktion af 25. november 2004, som sagen omhandler?*
- 3) *I bekræftende fald ønskes fuldstændig indsigt med alt henhørende under 1) og 2), inklusive vedkommende optagelser.*

Siden da har sagsøgte forsvarsministerium i strid med sandheden gentagne gange erklæret overfor Østre Landsret og overfor sagsøgerne, at sådanne optagelser ikke blev foretaget under operationen, da "...der ikke var mulighed for at foretage foto- og videodokumentation...", jf. sagens bilag Z, s. 7. Der henvises til redegørelsen herfor i sagsøgernes processkrift 5 af 17. oktober 2012.

I processkrift 5 opfordrede (15 - 17) sagsøgerne endvidere forsvarsministeriet til følgende:

"Den ovenfor i Anders Koustrup Kærgaards erklæring nævnte film fra operation "Green Desert" dokumenterer, at:

- (1) *Den danske bataljon foretog filmoptagelser af operation "Green Desert".*
- (2) *Overgreb og mishandling af tilbageholdte irakere fandt sted under operationen.*
- (3) *De i operationen deltagende danske soldater ikke greb ind overfor overgrebene og mishandlingen.*

Filmen fremlægges som sagens bilag 39.

Sagsøgte opfordres (15) til at oplyse om rigtigheden af hvert af de 3 ovenstående udsagn bestrides.

...

Sagsøgte opfordres (16) til at fremlægge kopi af bilag til befalingen for operation Green Desert, hvoraf fremgår fordeling af combat camera-materiel fra staben til underafdelingerne under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Sagsøgte opfordres (17) endvidere til at fremlægge samtlige øvrige filmoptagelser foretaget under operation "Green Desert".

Disse opfordringer har sagsøgte valgt indtil nu at ignorere, selv om det er af betydning for sagens afgørelse at dokumentere sagsøgtes overgrep på sagsøgerne, også i relation til den af sagsøgte fremførte forældelses-indsigelse.

Sidstnævnte ikke mindst fordi:

1. den for sagsøgerne invaliderende PTSD-lidelse m.v. er påført dem som følge af handlinger, som sagsøgte er ansvarlig for, og
2. sagsøgerne også efter deres uberettigede frihedsberøvelse for hovedpartens vedkommende fortsat måtte blive sammen med deres familier i Az Zubayr.

P.g.a. sagsøgtes hidtidige processuelle adfærd, som har været af en retsstridig og stærkt undvigende karakter, må sagsøgerne hermed anmode Østre Landsret om at pålægge sagsøgte at fremlægge de filmoptagelser, som det kan konstateres af sagens bilag 39 (den ene film fra operation "Green Desert") har været optaget under operation "Green Desert", jf. retsplejelovens §§ 298 og 339, stk. 3.

Nærværende processkrift indgives også med henblik på at gøre det klart for Østre Landsret, at man ved de engelske domstole er i stand til at opnå, at det engelske forsvarsministerium tilpligtes at fremlægge dokumenter og forevise film, som er optaget i forbindelse med de af engelske styrker foretagne eller biståede tilfangetagelser og afhøringer m.v. af fanger.

I modsætning til det hidtidige forløb i nærværende sager (indledt overfor det sagsøgte forsvarsministerium og ved danske domstole i september 2011) har tilsvarende statslige institutioner i Storbritannien altså vist sig i stand til, i hvert fald i nogen grad, at fremlægge det materiale, som notorisk også udarbejdes i forbindelse med forberedelse, udførelse og efterbehandling af omfattende, ressourcekrævende og (i værste fald) farlige missioner som operation "Green Desert".

Som det fremgår af notat af 25. januar 2013 fra det engelske advokatfirma Leigh Day & Co. (fremlægges som sagens bilag 42), s. 4, 4. og 5. afsnit, har det engelske forsvarsministerium i over 300 lignende tortursager givet adgang til deres billed- og lydoptagelser:

"A further court hearing, held in February 2011, resulted in the Claimants' legal team being allowed to view DVD/video and audio recording material of the Claimants' interrogations on MoD premises under strict conditions.

The receipt of disclosure proved pivotal to the claims and enabled both parties to assess the strengths and merits of the litigation."

Tillige fremlægges som sagens bilag 43 Generic Order af 10. maj 2010, hvorved den engelske High Court of Justice, Queen's Bench Division, har pålagt det engelske forsvarsministerium at fremlægge billed- og lydoptagelser af de engelske sagsøgere (inklusive sådanne foretaget ved afhøring af samme), efterretningsrapporter, forhørsrapporter, m.v., af irakiske sagsøgere i England, jf. pålæggets pkt. 6, litra (a) til (f).

Som sagens bilag 44 fremlægges Generic Order af 20. december 2010, hvorved det engelske forsvarsministerium bl.a. blev pålagt at fremlægge "...the highly classified documents from Defence Intelligence...", jf. pkt. 1.iii, fotografier og DVD-/videooptagelser af sagsøgere, jf. pkt. 3, m.v.

Det fremgår videre af artikel af 20. december 2012 i den engelske avis "The Guardian" (fremlægges som bilag 45), s. 2, 4. afsnit, at:

"The average payment to the 205 people who have made successful claims has been almost £70,000, including costs. The MoD says it is negotiating payments concerning a further 196 individuals."

Som det fremgår af artiklen, kan det altså i England også lade sig gøre for torturofre at opnå kompensation og den deri liggende anerkendelse af ansvar fra det pågældende forsvarsministeriums side.

Sagsøgte har også indtil videre ladet sagsøgernes opfordring nr. 13 og 14, fremsat i processkraft 4 af 31. august 2012, stå ubesvarede hen.

Sagsøgerne må nu på denne baggrund anmode Østre Landsret om at pålægge sagsøgte at forholde sig til opfordringerne, jf. retsplejelovens § 339.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, d. 1. februar 2013

*fl Christian Harlang
CH f
ADV.*

BILAG

42

CHRISTIAN HARLANG

Leigh Day & Co

By E-mail Address: cj@harlanglaw.co.uk

0100 44 20 7650 1222

csmelik@leighday.co.uk

FAO: Christian Harlang
Supreme Court Advocate
Advokatfirma Christian Harlang

SAPAJC.6843A.4

26 January 2013

Dear Sirs

Re: Iraqi Civilian Litigation in the English Courts

I am a partner at Leigh Day & Co solicitors, a UK based law firm specialising in International Human Rights Litigation and Group Actions.

Since 2004 my firm has been instructed by over 300 Iraqi nationals to bring proceedings against the British Ministry of Defence ("MoD") arising out of the Iraq conflict. I set out below a brief overview of these proceedings in the English High Court to date.

Baha Mousa (deceased) and 9 Others (Claim No: HQ07X02540)

Probably the most infamous case in which we have acted is that of Baha Mousa (deceased) and 9 others detained with him by British forces in Basra in September 2003.

Whilst in detention Mr Mousa and the 9 other detainees were subjected to a catalogue of abuse and unlawful treatment by British soldiers including: hooding, stress positions, sleep deprivation and severe assaults. After approximately 36 hours in detention, Mr Mousa was dead. A post mortem examination found 93 separate injuries to his body.

A Court Martial, which was held in the UK from 2006-2007 found a British Corporal guilty of the war crime of inflicting inhuman and degrading treatment on the victims. He was sentenced to one year in prison and dishonourably discharged from the Army.

We issued civil proceedings for damages on behalf of Mr Mousa's family and the 9 other detainees in the High Court in London on 24 July 2007, asserting that the Claimants' rights under the Human Rights Act 1998 ('HRA', which incorporates most of the ECHR into English law) had been breached as well as common law breaches.

Leigh Day & Co	020 7250 1360
Private Law	020 7250 1352
Public Law	020 7250 1351
Family	020 7250 1353
Commercial	020 7250 1354

On 27 March 2008 a Ministerial Statement was published in the House of Commons by the Secretary of State for Defence admitting a substantive breach of Article 3 ECHR in respect of all the claims and a breach of Article 2 in relation to Baha Mousa (deceased). The Armed Forces Minister also publicly apologised to the Claimants in Parliament.

The MoD served Defences to the claims at the end of March 2008, admitting the ECHR/HRA breaches stated above. By this time, the parties had agreed to attempt to resolve the claims by way of mediation. The Court set detailed directions in furtherance of the mediation, including crucial directions for the provision of disclosure to the Claimants.

The claims were successfully mediated in July 2008. Almost all the Claimants attended in person and the mediator was Lord Woolf, the former Lord Chief Justice of England and Wales. The claims settled for a total value of £2.85 million in damages plus costs.

A public inquiry into the circumstances surrounding the death of Mr Mousa was commenced in 2008 and concluded in September 2011. The Chair, Sir William Gage found that there had been a significant failure on the part of the British military to plan for the conflict and its implications for prisoner handling. In his report Sir Gage also referred to systemic failures in training and policy shortcomings which may have contributed to the process of unlawful 'conditioning' techniques being used on detainees. He also found that "The MoD did not have a grasp on or adequate understanding of its own interrogation policy". Sir Gage made 73 recommendations in his report.

Nouri Alwan (Claim No. HQ0BX04206)

We also acted on behalf of Mr Alwan, an Australian citizen, who was apprehended on or about 20 November 2003, in an operation involving British and Danish troops.

Mr Alwan alleged that he was badly assaulted during his capture, before being transported to a British military facility where he was further assaulted and deprived of sleep. He was released 3 days later and sought medical treatment for his injuries, which included a fractured rib.

Pre-action disclosure from the Ministry of Defence revealed a military medical record noting tenderness on Mr Alwan's chest wall at the site of the subsequently identified rib fracture.

Proceedings were issued against the MoD in October 2008. Medical evidence was served on Mr Alwan's behalf supporting the injury to his rib and psychiatric damage. A defence was received in April 2009 in which the MoD denied liability.

The claim resolved in August 2009 on a confidential basis

300 Further Claims

Between September 2007 and December 2010 we were instructed by approximately 300 further Iraqi Claimants to investigate their claims against the British Ministry of Defence.

The claims involve a range of allegations, including: unlawful detention, unlawful assaults – including sexual assault, inhuman and degrading treatment and torture. The allegations cover instances of alleged abuse by British Forces from 2003 to 2009 at a variety of detention facilities.

8 of the claims involve allegations of a massacre in Majar Al Kabir in May 2004. 7 of the Claimants were detained by British Forces and were subsequently transferred to Iraqi custody in September 2004. The incident is now the subject of the Al Sweady Public Inquiry set up to investigate allegations of unlawful killing and the ill treatment of detainees. The damages claims have been stayed until the outcome of the Inquiry, for which oral hearings are due to commence in March 2013.

113 of the claims were issued in the High Court prior to 10 May 2010 and came to be termed 'Tranche 1'. 214 claims issued between 11 May 2010 and 22 December 2010 were termed 'Tranche 2'.

The Court has played a vital role in the management of the claims, particularly regarding the timetable for disclosure of key documents by the Defendant. At a series of 'Case Management Conferences' held between May 2010 and February 2011 the Senior Master of the Queen's Bench Division ordered directions which sought to maintain a sensible timetable for disclosure, providing an element of structure in order to advance the claims.

As you will note from the copy orders enclosed, in May 2010 the Court ordered the MoD to provide the Claimants with disclosure of the following categories of documents:

- a. Intelligence reports leading to the arrest and detention of a Claimant;
- b. All photographs or videos taken of a Claimant;
- c. All tactical questioning and interrogation reports and recordings relating to a Claimant;
- d. All statements and transcripts of interviews given by a Claimant during detention, including any video or audio recordings;
- e. All documents signed by a Claimant during his detention;
- f. All documentation created as a result of medical examinations or tests of a Claimant whilst in detention;

Further the Court ordered the MoD to provide details of the existence and nature of any on-going investigations into each alleged incident of abuse and the nature of material obtained as a result.

By the time of the December 2010 hearing the Claimants had only received very limited disclosure. The Court revised the directions and ordered the Defendant to provide disclosure for those claims forming part of Tranche 1 (which were more advanced) on a rolling basis of approximately 1,000 documents per month. Further directions were set regarding the disclosure of photographs and DVD/video and audio recordings specifically.

A further court hearing, held in February 2011, resulted in the Claimants' legal team being allowed to view DVD/video and audio recording material of the Claimants' interrogations on MoD premises under strict conditions.

The receipt of disclosure proved pivotal to the claims and enabled both parties to assess the strengths and merits of the litigation. Following receipt of a significant amount of disclosure, the parties entered into discussions regarding the future management of the claims.

On 12 December 2011, having heard submissions from both parties, the Court ordered that proceedings be stayed to allow the parties time to seek to resolve the claims.

Since February 2012 the parties have entered into a series of confidential negotiations with a view to settlement of both the Tranche 1 and Tranche 2 claims. Although the Court plays no formal role in the negotiations themselves, it has

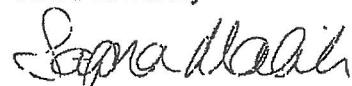
continued to supervise the management of the claims, requiring the parties to report back on progress on a regular basis.

To date approximately 200 of claims have been resolved during this process with the Claimants' legal costs also being settled. Many of the claims that have settled relate to incidents post-28 June 2004. The terms of the settlements are confidential between the parties.

A significant number of the Claimants are also bringing public law claims, through another UK law firm Public Interest Lawyers ("PIL"), seeking a public inquiry into the circumstances surrounding their treatment during arrest and detention. We understand that PIL have successfully secured public funding from the UK Legal Service Commission in this regard.

I trust this is of assistance. Please do not hesitate to contact me should you seek any further information.

Yours sincerely

Sapna Malik
LEIGH DAY & CO

enc

BILAG	43
CHRISTIAN HARLANG	

IN THE HIGH COURT OF JUSTICE CLAIM NO HQ09X01235
QUEEN'S BENCH DIVISION & OTHERS

Before the Senior Master, Master Whitaker

IN THE MATTER OF:

IRAQI CIVILIAN LITIGATION AGAINST THE MINISTRY OF DEFENCE

GENERIC ORDER

UPON HEARING Mr Richard Hermer QC and Mr Azeem Suterwalla for the Claimants, Mr Robert Jay QC and Mr James Eadie QC for the Defendant at a Case Management Conference on 10 May 2010.

IT IS ORDERED THAT:

1. This Order applies to all claims issued in, and pending before, the Queen's Bench Division seeking damages against the Ministry of Defence arising out of alleged unlawful acts and omissions of British Military Forces in Iraq between March 2003 and December 2009 listed in the Schedule attached hereto.

2. The Claimants' solicitor shall ensure that the said Schedule shall be updated within 14 days of the issue of any new claim, or discontinuance of any existing claim, and served on the Defendant and thereafter provided to the Court in advance of any hearing.

Case Management

3. All claims listed on the Schedule, and any future such claims, shall be managed by the Senior Master. Insofar as there are other claims which are pending in the Queen's Bench Division seeking damages against the Ministry of Defence arising out of alleged unlawful acts and omissions of

British Military Forces in Iraq, which are presently not being managed by the Senior Master, these are to be reassigned to the Senior Master.

Jabir Kammash and others (HQ09X04833 - item 1 on the Schedule)

4. In respect of this claim the Defendant is to provide the Claimants' solicitors in the present proceedings with a copy of all disclosure to be provided to the Claimants' solicitors in the related public law proceedings (CO/6345/2008), by 4pm on Friday 20th August 2010. Permission to apply.

Directions in all other claims

5. Save as provided for in any order pertaining to an individual claim, or group of claims, dated on or after 10 May 2010, the following general directions shall apply.
6. The Defendants shall by no later than 12th November 2010 provide to the Claimants' solicitors, by way of pre-action disclosure, the following documents in each claim:
 - (a) Intelligence reports leading to the arrest and detention of a Claimant;
 - (b) All photographs or videos taken of a Claimant;
 - (c) All tactical questioning and interrogation reports and recordings relating to a Claimant;
 - (d) All statements and transcripts of interviews given by a Claimant during detention, including any video or audio recordings;
 - (e) All documents signed by a Claimant during his detention;
 - (f) All documentation created as a result of medical examinations or tests of a Claimant whilst in detention.

7. Notwithstanding that the Defendant shall disclose the documents listed above by no later than 4pm on 12th November 2010 it shall use its best endeavours to provide them to the Claimants' solicitor as soon as they become available.
8. If, and in so far as, any of the documents listed above are not in the possession and control of the Defendant then they shall serve on the Claimant a statement (verified by a signed Statement of Truth) setting out why such documents are not in their possession and the attempts that have been undertaken to locate them.
9. Paragraphs 6 and 7 above apply to all documents in the control of the Defendant including those in the control of the Royal Military Police.
10. By no later than 4pm, 5th July 2010 the Defendant is to file and serve a witness statement dealing with, in respect of each claim, the following:
 - i. Whether an investigation into the allegations raised has been or is being carried out;
 - ii. The extent of that investigation and the stage which it has reached;
 - iii. The nature of the documentation and material obtained as part of that investigation.
11. All the cases listed in the Schedule shall be listed together for a Case Management Conference before the Senior Master on 24th September 2010 (time estimate half a day), with a further Case Management Conference before the Senior Master to take place on 3rd December 2010 (time estimate one day).
12. Permission to apply including in respect of any individual claim or group of claims.

13. Costs in the claims.

Dated this 10th day of May 2010

BILAG	44
CHRISTIAN HARLANG	

IN THE HIGH COURT OF JUSTICE CLAIM NO: HQ09X01236
QUEEN'S BENCH DIVISION & OTHERS

Before the Senior Master, Master Whitaker

IN THE MATTER OF:

IRAQI CIVILIAN LITIGATION
AGAINST THE MINISTRY OF DEFENCE

GENERIC ORDER

UPON HEARING Leading Counsel for both parties at a Case Management Conference on 3 December 2010,

AND UPON the previous Orders made in these claims dated 10 May 2010 and 24 September 2010,

IT IS ORDERED THAT:

1. Paragraph 6 of the Order of 10 May 2010 be varied so that the Defendant is required to disclose:
 - i. The RMP/TNT records referred to at paragraph [33] of the Witness Statement of Paul Hamilton dated 30 November 2010, by 4pm, 31 January 2011.
 - ii. The RMP/TNT records referred to at paragraph [34] of the Witness Statement of Paul Hamilton dated 30 November 2010, by 4pm, 31 March 2011.
 - iii. the highly classified documents from Defence Intelligence by 4pm, 31 March 2011.
2. With respect to the remainder of pre-action disclosure specified in:
(i) paragraph 6 of the Order of 10 May 2010; and (ii) in paragraph 1

of the Order of 24 September 2010, the Defendant is to provide disclosure for Tranche 1 claims, on a rolling basis of approximately 1,000 documents each month (the disclosure each month to be provided on the basis of discrete batches of claimants), to commence from 31 March 2011 to December 2011, save for DVDs/video and/or audio recordings of Tranche 1 Claimants. The afore-mentioned disclosure is to continue on the last working day of each consecutive month. By 11 February 2011, the parties are to have used their best endeavours to agree the timetable for afore-mentioned disclosure in terms of the sequence in which disclosure of documents relating to each of the Tranche 1 claimants is to be given.

3. Paragraph 6(b) of the Order of 10 May 2010 is varied so that: (a) the Defendant is required to disclose all photographs of Tranche 1 Claimants by 31 January 2011; and (b) the Defendant is only required, by 31 January 2011, to inform the Claimants' solicitors of which DVDs/videos and/or audio recordings they intend to disclose. 14 days before the next CMC the Defendant is required to confirm:
 - i. The number of relevant DVDs/videos and/or audio recordings appertaining to the Claimants and to detail to whom they relate;
 - ii. whether PII certificates are to be issued in respect of these DVDs/videos and/or audio recordings, and if so whether redactions will be made to 'pixelate' such media, including redactions of faces to protect identities and redactions/edits to limit the disclosure of interrogation techniques and redactions for any other reason;
 - iii. whether in any event it will disclose pixelated DVDs/videos, and if so when, and if not, why not.
 - iv. Whether a ground for not disclosing the DVDs/videos and/or audio recordings referred to in (iii) is cost, and if it is, to file and serve evidence in support of this ground,

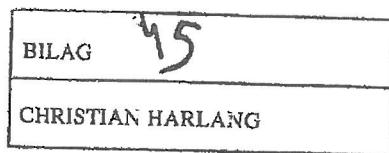
- including evidence as to the cost of transcribing and translating such media and evidence as to whether such costs would have to be incurred in any event.
- v. Whether there are any other conditions it wishes to attach to the disclosure of such evidence, specifying those conditions.
4. Paul Hamilton, Head of Policy and Disclosure Coordination within the Directorate of Judicial Engagement Policy (DJEP) at the Ministry of Defence, is required to serve at the end of each month, beginning January 2011, a witness statement updating the Court and the Claimants' solicitors as to the progress which the Defendant has made in respect of disclosure. If for any reason Paul Hamilton is unable to provide his monthly witness statement it is permitted for his deputy to do so.
5. Both parties are to file and serve cost schedules detailing costs incurred to date in prosecuting and defending these claims/intended claims as the case may be (sub-divided if possible as between 'Tranche 1' and 'Tranche 2' claimants, and the Kammash claimants) by 31 January 2011. The issue of the need for an ongoing review of costs is to be considered at the next CMC.
6. Subject to the Senior Master's availability, these claims are to be listed for: (a) a CMC with a time estimate of a day at the end of February 2011; and (b) a CMC with a time estimate of two days in March (principally intended to deal with any PII issues), on dates to be fixed in liaison with clerks for leading Counsel. The clerks for leading Counsel are to attend upon the Senior Master within the next 10 days in order to assist in the fixing of the CMCs. Paul Hamilton is required to attend both CMCs.
7. Paragraph 6 of the Order of 24 September 2010 be varied so that in respect of Tranche 2 claims the Defendant is required to begin the

process of search and collection of documents in April 2011, but is not required to disclose them by 22 June 2011. The actual date for the disclosure of documents is to be reviewed at a future CMC. Subject to the Senior Master's availability this CMC is to be fixed in a date in June with a time estimate of one day, in liaison with clerks for leading Counsel. The clerks for leading Counsel are to attend upon the Senior Master within the next 10 days in order to assist in the fixing of this CMC.

B. In respect of the claims *AZH & Others* (known as the 'Kammash' claims):

- (a) by 10 December 2010 the Defendant is to serve upon the Claimants' solicitors a PII certificate relating to disclosure prepared for the purposes of the related public law proceedings (CO/6345/2008) and provided to Leigh Day over a period starting 22 October 2010 and ending on 3 November, in respect of any redactions made on the grounds of national security or otherwise in the public interest;
- (b) by 17 December 2010 the Defendant is to serve upon the Claimants' solicitors a PII certificate relating to DVDs/ previously disclosed to Public Interest Lawyers in the related public law proceedings (CO/6345/2008) and provided to Leigh Day on 26 November in respect of any redactions made on the grounds of national security or otherwise in the public interest;
- (c) by 28 April 2011 the Defendant is to serve upon the Claimants' solicitors all remaining DVD/video footage relating to the remaining Kammash Claimants, namely ETQ and DHA, redacted on PII grounds as appropriate; and

- (d) by 28 April 2011 the Defendant is to provide disclosure of all remaining paper and electronic documents in relation to those Claimants in respect of whom no disclosure has yet been made.
9. Permission to apply including in respect of any individual claim or group of claims.
10. Costs in the claims, save that the Claimants are to be awarded 33 per cent of their costs referable to the CMC of 3 December 2010 in any event. The issue of costs generally in these claims is a matter which is to be considered at the February 2011 CMC.

Printing sponsored by:
Kodak
All-in-One Printers

MoD pays out millions to Iraqi torture victims

Lawyers and human rights groups say 400 settlements show 'systemic' abuse

Ian Cobain
The Guardian, Thursday 20 December 2012 21.00 GMT

British soldiers take Iraqi prisoners: human rights groups and lawyers are calling for a public inquiry into the UK's detention and interrogation practices in Iraq following the 2003 invasion. Photograph: Reuters

The Ministry of Defence has paid out £14m in compensation and costs to hundreds of Iraqis who complained that they were illegally detained and tortured by British forces during the five-year occupation of the south-east of the country.

Hundreds more claims are in the pipeline as Iraqis become aware that they are able to bring proceedings against the UK authorities in the London courts.

The MoD says it is investigating every allegation of abuse that has been made, adding that the majority of British servicemen and women deployed to Iraq conducted themselves "with the highest standards of integrity".

However, human rights groups and lawyers representing former prisoners say that the abuse was systemic, with military interrogators and guards responsible for the mistreatment acting in accordance with both their training in the UK and orders issued in Iraq.

The campaigners are calling for a public inquiry into the UK's detention and interrogation practices following the 2003 invasion. An inquiry would be a development the MoD would be eager to avoid.

Payments totalling £8.3m have been made to 162 Iraqis this year. There were payments to 17 individuals last year and 26 in the three years before that.

The average payment to the 205 people who have made successful claims has been almost £70,000, including costs. The MoD says it is negotiating payments concerning a further 196 individuals.

Lawyers representing former prisoners of the British military say that more than 700 further individuals are likely to make claims next year.

Most of those compensated were male civilians who said they had been beaten, deprived of sleep and threatened before being interrogated by British servicemen and women who had detained them on suspicion of involvement in the violent insurgency against the occupation. Others said that they suffered sexual humiliation and were forced into stress positions for prolonged periods.

Many of the complaints arise out of the actions of a shadowy military intelligence unit called the Joint Forward Interrogation Team (Jfit) which operated an interrogation centre throughout the five-year occupation. Officials of the International Committee of the Red Cross complained about the mistreatment of detainees at Jfit not long after it was first established.

Despite this, the interrogators shot hundreds of video films in which they captured themselves threatening and abusing men who can be seen to be bruised, disoriented, complaining of starvation and sleep deprivation and, in some cases, too exhausted to stand unaided.

A former soldier who served as a guard at Jfit told the Guardian that he and others were ordered to take hold of blindfolded prisoners by their thumbs in between interrogation sessions then drag them around assault courses where they could not be filmed.

He also confirmed that the prisoners were often beaten during these runs, and that they would then be returned for interrogation in front of a video camera.

The interrogators were drawn from all three branches of the forces and included a large number of reservists.

During proceedings brought before the high court in London, lawyers representing the former Jfit prisoners suggested the interrogation centre could be regarded as "Britain's Abu Ghraib".

Questioned about the compensation payments, an MoD spokesperson said: "Over 120,000 British troops have served in Iraq and the vast majority have conducted themselves with the highest standards of integrity and professionalism. All allegations of abuse will always be investigated thoroughly. We will compensate victims of abuse where it is right to do so and seek to ensure that those responsible are brought to justice."

Lutz Oette, legal counsel at Redress, a London-based NGO which helps torture survivors get justice, said: "The payments provide a long overdue measure of redress. However, for the victims compensation without truth and accountability is a heavy price to pay. For justice to be done there is a need for a full independent inquiry to establish what happened and who is responsible.

"Looking at the number of claimants and scale of payments, there clearly seems to be a systemic problem. It is high time for this to be fully accounted for, first and foremost for the victims but also the British public, which has an obvious interest to know the truth behind the figures."

Next month, the high court will hear a judicial review of the MoD's refusal to hold a public inquiry into the abuses. Human rights groups and lawyers for the former prisoners say the UK government is obliged to hold an inquiry to meet its obligations under the European convention on human rights – and particularly under article three of the convention, which protects individuals from torture.

After a hearing, the high court highlighted matters supporting the allegations of systemic abuse. These included:

- The same techniques being used at the same places for the same purpose: to assist interrogation.
- The facilities being under the command of an officer.
- Military doctors examining each prisoner at various stages in their detention.
- Investigations by the Royal Military police that were concluded without anyone being held to account.

If the court does order a public inquiry, responsibility for any systemic abuse is likely to be traced up the military chain of command and beyond.

The MoD claims no public inquiry is necessary as it has instituted an investigation body, the Iraq Historical Allegations Team (Ihat), which is examining the abuse allegations as well as a number of prisoner deaths in British military custody.

After Ihat investigators examined the videos shot at Jfit, three interrogators were referred to the Service Prosecuting Authority with a recommendation that war crimes charges be considered.

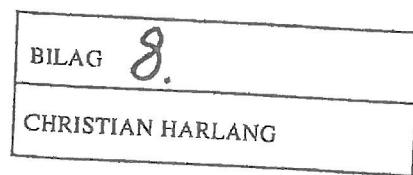
Prosecutors eventually decided that the matters were insufficiently serious for war crimes charges and that disciplinary charges were unlikely to lead to convictions. They concluded that one soldier had committed offences, but that this was "in accordance with the training that they had been given"; it would be inappropriate to charge him.

Other inquiries have led Ihat to recommend that the MoD makes compensation payments to former prisoners.

But lawyers for the former prisoners believe Ihat is insufficiently independent as it answers to MoD officials. One investigator quit Ihat alleging that the organisation's inquiry is not genuine, but more a face-saving exercise.

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre Landsret, 7. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096

PROCESSKRIFT 8
(24. maj 2013)

i sagerne B-3421-11: (1)

B-397-12: (2)
(3)
(4)
(5)
(6)

B-1162-12: (7)
(8)
(9)

B-3534-12: (10)
(11)

samt B-420-13: (12)
(13)
(14)
(15)
(16)
(17)
(18)

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

(19)

(20)

(21)

(22)

(23)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(v/advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter Biering)

Sagsøgernes hidtidige processtof fastholdes. I øvrigt bemærkes følgende:

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING:

Som det fremgår af det af sagsøgte d.d. fremlagte (upaginerede) bilag AH, eksempelvis selve redegørelsens s. 23, 2. prik, erkender sagsøgte nu – efter i snart 1½ år benægtende at have besvaret sagsøgernes gentagne forespørgsler herom (siden 15. februar 2012) – at sagsøgte har foretaget videooptagelser under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Siden fremlæggelsen af sagens bilag 39 – den ene af de af sagsøgte optagne film fra operationen – har det da også været dokumenteret og derved fuldt tilstrækkeligt bevist, at sagsøgte havde foretaget sådanne optagelser.

Sagsøgerne bemærker, at den nu fremlagte redegørelse ikke er udarbejdet af nogen uafhængig myndighed eller person, men af én af de øverste ansvarlige hos sagsøgte selv, general Peter Bartram.

Således kan redegørelsen ikke på nogen måde selvstændigt tillægges den bevismæssige kvalitet, som der ved domstolene må og skal stilles krav om i en retsstat. Sagsøgte opfordres (18) til udførligt at tage stilling til, om fremlæggelsen som bilag AH indebærer, at sagsøgte måtte have det standpunkt, at bilag AH under nærværende domstolssag skulle kunne tjene som nogen form – overhovedet – for bevis.

Under hensyn til sagsøgtes besvarelse af ovenstående opfordring forbeholder sagsøgerne sig i det hele enhver indsigelse mod den processuelle status for det fremlagte bilag AH, herunder at anmode landsretten om at træffe bestemmelse om, at bilaget må udgå som nogen form for bevismæssig dokumentation og således rettelig må anses for omfattet af retsplejelovens § 341 om overflødigt processtof, bortset fra de i bilaget afgivne meddelelser, som sagsøgerne hermed tilegner sig som meddelte proceserklæringer, nemlig om følgende:

Den såkaldte "redegørelsес" s. 4, 1. afsnit:

"...Den offentliggjorte videooptagelse har sandsynliggjort, at danske soldater optog video under operationen."

S. 4, sidste afsnit:

"...personel fra enheden havde formodentlig gennemgået uddannelse til at kunne indgå i et Combat Camera Team. Der var udarbejdet bestemmelser ved DANCON/Irak, som anviste mulighed for at indsætte Combat Camera Teams under operationer. Enheden rådede desuden over en række kameraer og videokameraer, som blev anvendt til forskellige former for dokumentation."

S. 5, 5. afsnit:

"I 2004 var bestemmelsesgrundlaget for anvendelse af foto- og videooptagelser, herunder indsættelse af Combat Camera Teams, udarbejdet af hærens udsendte styrkebidrag. ..."

S. 6, sidste afsnit:

"Forsvaret har tidligere oplyst, at danske enheder ikke optog video under operationen. Advokat Christian Harlang offentliggjorde den 18. oktober 2012 en video, som imidlertid viser, at der blev optaget video."

S. 8, 1. afsnit:

"...Informationer, der var lagret på fællesdrev, er gennemgået, hvorimod individuelle sagsbeandlerdrev ikke er blevet gennemgået."

S. 10. 1. afsnit:

"En sagsbeandler fra Forsvarskommandoens operationsstab rettede den 12. december 2011 henvendelse til chefen for DANCON/Irak, hold 4, som oplyste: 'Danske enheder foretog ikke videooptagelser (under operation Green Desert, red.)'"

S. 15, 1., 2., 3. og 5. afsnit:

"Af Hærrens Operative Kommandos svar til Forsvarskomandoen den 19. oktober 2012 fremgik følgende nye oplysninger vedrørende videooptagelse i forbindelse med operation Green Desert. Opstillet i resuméform:

Der var organisatorisk tildelt kameraudstyr ved bataljonens efterretningssektion og underafdelinger. Kameraudstyret ved efterretningssektionen blev besluttet tildelt bataljonen den 14. oktober 2004 på baggrund af en anbefaling, som var fremsat af hold... Formålet var at kunne indhente efterretninger.

...
En person fra sektionen har oplyst, at han udpakkede et videokamera. En anden har oplyst, at han optog video under operationen for at teste kameraet ...

...

I Post Operations Report (opsamlende rapport på baggrund af operationen, red.) fra den 29. november 2004 nævnes, at der er erkendt et behov for: 'The focus must be on the ING [Iraqi National Guard – oplost i DEC 2004] units during initial search and arrest. Handling of detainees must be monitored closely.' Forholdet er efterfølgende registreret som en 'lesson learned'. Hærrens Operative Kommando anførte i dette umiddelbare svar, at formuleringen indikerede, at Danske soldater havde været vidne til hårdhændet behandling af irakiske tilbageholdte."

Det anførte under afsnittet "8. Delopgave 2...", underafsnittet "Henvendelser til Forsvarskommandoens Hotline".

Afsnittet s. 18, med titlen "Combat Camera uddannelse for DANCON/Irak, hold 4".

S. 19, 4. prik:

"Af en intern mail i Hærrens Operative Kommando fra 8. november 2004 fremgår, at DANCON/Irak på dette tidspunkt rådede over en 'Combat Camera Team-materielpakning' (udstyr til et Combat Camera Team, red.)."

S. 19, 7. prik:

"Der er fundet dokumentation for, at der eksisterede videokameraudstyr ved DANCON/Irak, hold 4's efterretningssektion, kontakt- og velfærdsofficeren samt ved presse- og informationsofficeren."

S. 19, 8. prik:

"DANCON/Irak rådede ikke over fast etablerede Combat Camera Teams. Enheden var i stand til at etablere Combat Camera Teams i forbindelse med operation Green Desert (og efterfølgende) på ad hoc-basis."

S. 20, fra afsnittet "Involverede personers erindring...":

"Hærrens Operative Kommando indhentede den 19. oktober 2012 udtalelser fra en række nøglepersoner fra DANCON/Irak, hold 4. Disse har oplyst følgende:

En officer i efterretningssektionen: Husker at han modtog et videokamera og pakkede det ud samt, at han var positivt overrasket over, at det kunne optage i mørke.

Næstkommanderende i efterretningssektionen: Kunne huske, at han 'optog video under operationen med det nye kamera for at teste det, men kunne ikke huske, om han havde optaget episoden på de anvendte optagelser'...

S. 23, afsnittet "10. Sammenfatning", 1. og 2. prik:

"DANCON/Irak rådede over Combat Camera-udstyr og havde personel, der var uddannet i at bruge dette udstyr.

Der deltog soldater med videokameraer under operationen. ..."

I øvrigt fremgår det af redegørelsen, at det materiale, som den bygger på, er indhentet uden nogen efterforskningsmæssig efterprøvelse af, om det af forsvarschefen modtagne materiale var det fulde materiale.

Tillige fremgår af redegørelsens s. 8, 1. afsnit, at "*Informationer, der var lagret på fællesdrev, er gennemgået, hvorimod individuelle sagsbehandledrev ikke er blevet gennemgået.*" Det fremgår altså af redegørelsen, at der findes en mængde yderligere - muligt helt centrale - materiale, som sagsøgte erkender er i dennes besiddelse, og som alligevel er udeladt af redegørelsen.

Sagsøgtes anførsler i følgende understregede passager, jf. redegørelsens pkt. 10, er således ikke tilstrækkeligt funderede i sagens faktiske omstændigheder, og disse omstændigheder har sagsøgte til stadighed undladt at undersøge behørigt, også i forbindelse med sagsøgtes redegørelse dateret d. 14. maj 2013:

"Det er konstateret, at flere af forsvarets svar vedrørende video-optagelse under operation Green Desert ikke var baseret på et tilstrækkeligt grundlag. Det må imidlertid antages at have været opfattelsen hos de personer, der var involveret i besvarelseren.

...
Der deltog soldater med videokameraer under operationen. Der er dog ikke fundet dokumentation for, at chefen for DANCON/Irak havde beordret indsættelsen eller havde kendskab til det.

...
Den eneste foreliggende information, om at der skulle være udgivet en befaling for indsættelse af Combat Camera Teams, er en offentlig udtalelse fra den tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard.

...
Der er ikke fundet videooptagelser fra operation Green Desert blandt de materialer, som forsvaret har identificeret.

Der er ikke fundet dokumentation for, at videooptagelser fra operationen er præsenteret for eller anvendt af DANCON/Iraks ledelse. Der er heller ikke dokumentation for, at videooptagelser blev placeret i enhedens arkiv eller blev hjemsendt til myndigheder i Danmark.

Det er uafklaret, hvorledes videooptagelser fra operationen er håndteret, efter optagelsen fandt sted. ...

Arbejdsgruppen finder, at sammenhængen mellem modtagne spørgsmål, afgivne svar og grundlaget herfor er belyst i mulig grad. Herunder anses mulighederne for at udføre operative videooptagelser ved DANCON/Irak hold 4 for at være klarlagt i tillstrækkelig grad. ..." (understreget her)

Sagsøgte har som nævnt i processkrift 7 af 1. februar 2013 pligt til at fremlægge sine billed- og lydoptagelser i nærværende sager, også efter

almindelige forvaltningsretlige regler om aktindsigt, det offentligretlige legalitetsprincip, m.v.

Sagsøgte har valgt indtil nu at ignorere sagsøgernes mange opfordringer til at fremlægge de resterende filmoptagelser, afhøringsrapporter, m.v., selv om det er af betydning for sagens afgørelse at dokumentere sagsøgtes overgreb på sagsøgerne, også i relation til den af sagsøgte fremførte forældelsesindsigelse, herunder om det kan henregnes til sagsøgernes forhold, at retssag ikke er anlagt tidligere end sket, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1.

Sidstnævnte bemærkning angående forældelsesloven afgives ikke mindst, fordi den for sagsøgerne invalidererende PTSD-lidelse m.v. er påført dem som følge af handlinger, som sagsøgte er ansvarlig for. Under afhøringen af sagsøgerne vil det nærmere blive belyst, at der blandt sagsøgerne i vidt omfang – af helt naturlige grunde – efter deres tilbagevenden til Az Zubayr efter opholdet i torturfængslet Al-Shu'oон har været meget betydelig frygt for overhovedet at bevæge sig udenfor det bopælsområde i Az Zubayr, hvor sagsøgerne som udgangspunkt hørte hjemme, i forhold til evt. at opsøge myndigheder og/eller myndighedsrepræsentanter i Basra og/eller andre større byer for derved – om overhovedet muligt – forsøgsvis at opnå nogen form for rådgivning om deres muligheder for at forholde sig ansvarsmæssigt vedr. de begivenheder, der var overgået dem under dansk ansvar.

Om disse forhold, som selvsagt har central betydning for navnlig sagens forældelsesretlige spørgsmål, ønsker sagsøgernes advokat at kunne foretage afhøring under den hovedforhandlingsmæssige behandling af sagen af de enkelte sagsøgere separat, og i forbindelse med forelæggelsen og bevisførelsen vedr. den juridiske betydning, også i forhold til forældelse, af den retsmedicinske dokumentation i sagen.

Dersom disse muligheder afskæres af landsretten (evt. efter begæring af Kammeradvokaten for det sagsøgte forsvarsministerium), vil der foreligge en eklatant overtrædelse af EMRK art. 6 om adgang til retfærdig rettergang.

På baggrund af det af sagsøgte fremlagte bilag AH, hvori sagsøgte nu selv erkender at have foretaget filmoptagelser under operation Green Desert d. 25. november 2004, skal sagsøgerne hermed anmode Østre Landsret om at genoptage sin beslutning af 7. februar 2013 om at udsætte rettens stillingtagen til sagsøgernes editionsbegæring vedr. fremlæggelse af de resterende filmoptagelser, som det kan konstateres af sagens bilag 39 (den ene film fra operation "Green Desert") har været optaget under operation "Green Desert", jf. retsplejelovens §§ 298 og 339, stk. 3.

Sagsøgerne skal endvidere gentage, at Østre Landsret har pligt til at pålægge sagsøgte dette efter landsrettens positive handlepligt i henhold det processuelle led af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, som anført allerede i processkraft 3 af 22. juni 2012, pkt. A.

Den af sagsøgte som bilag AH nu fremlagte, ikke-uafhængige og ufuldstændige egen-redegørelse godtgør ikke, at de resterende filmoptagelser ikke fortsat er i sagsøgtes besiddelse.

Østre Landsret har endnu ikke forholdt sig til følgende begæring i sagsøgernes processkraft 7 af 1. februar 2013:

"Sagsøgte har også indtil videre ladet sagsøgernes opfordring nr. 13 og 14, fremsat i processkraft 4 af 31. august 2012,stå ubesvarede hen.

Sagsøgerne må nu på denne baggrund anmode Østre Landsret om at pålægge sagsøgte at forholde sig til opfordringerne, jf. retsplejelovens § 339."

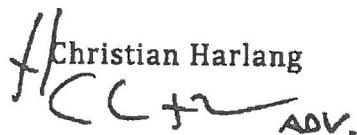
Landsrettens stillingtagen hertil imødeses.

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Under hensyn til sagsøgtes stillingtagen til sagsøgernes opfordring (18), landsrettens stillingtagen til sagsøgers begæringer i nærværende processkrift, m.v., forbeholder sagsøgerne sig i det hele deres stillingtagen til det af sagsøgte fremlagte bilag AH.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, d. 24. maj 2013

Christian Harlang
ADV.